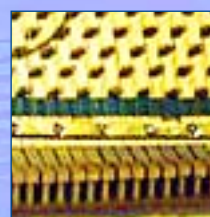

Kulturně společenský časopis
2004 • na internetu

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

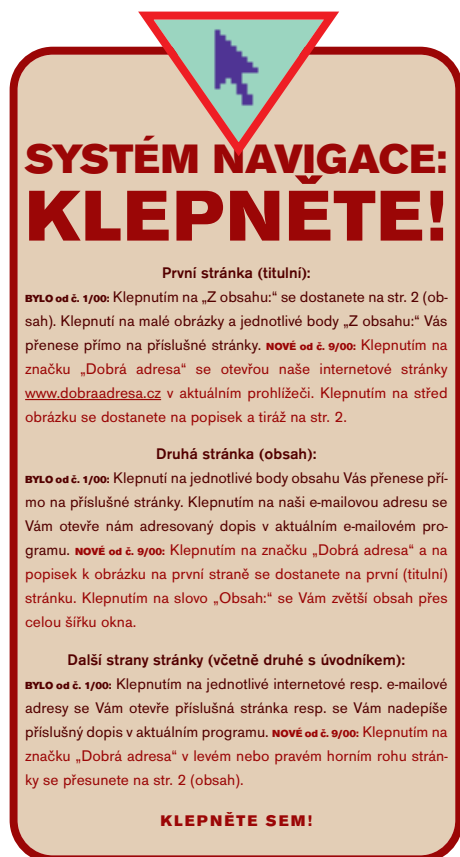
Rozhovor s Tou Janou
z Velké Ohrady

Martin Groman:
Moc a nemoc Karla Hvíždaly

Rozhovor s Jiřím Krejčíkem

Nebe

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Martin Belásek: **Nemocnice jako poznaná nutnost** (4)

Jakub Šofar: **Vrácenky 2** (11)

Pavel Cácha: **Sláva (esej o mediální popularitě)** (12)

Jakub Šofar: **En Gros** (14)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery
Rozhovor s Tou Janou z Velké Ohrady (18)

Strž DA (recenzní prostředek)

Výtvarné umění: Petr Jiška: **Světové dění za humny** (24) / **Historie:** Martin Groman: **21. srpen 1968 ve zbrani** (26), Štefan Švec: **Plavec bez vody** (27) / **Média:** Martin Groman: **Moc a nemoc Karla Hviždaly** (28)

Ze vtipných emailů (30)

Geografická poezie

Michal Josephy (34)

Hudba

Jakub Šofar: **Carův dárek** (40)

Rozhovor

Jiří Krejčík **proti zkáze** (rozhovor Tomáše Koloce s českým režisérem) (42)

Podobrazník

Honza Hanzl: **Nebocnice žije** (48)

Příloha

Nebe (50)

Na titulní stránce: -JT-, Nebe Evy Vlčkové, 2004 (k příloze Nebe na str. 50)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 2, ročník 5. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Martin Groman. Redakce: Miroslav Cingl, Štěpán Kučera, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Naši milí,

je pořád ještě zima, přes den mnohem víc tmy než světla, a v takové depresi se sluší začít něčím optimistickým. Začnu tedy citátem, který o Dobré adrese vyslovil Michal Schindler, jedna z budoucích očekávaných posil redakce. Schindler řekl: „Mně se ten časopis odjakživa děsně líbil, jenom mě vždycky trochu mrzelo, že tak devadesát procent z něj jsou sračky.“

Než se tedy začnete do sraček nejnovějších, rád bych vám řekl, že nás každé takovéhle hodnocení těší. Dobrá adresa se snaží být otevřená jako máloco na světě* a její záběr bývá celkem široký, takže jestli v ní najdete svých deset procent toho, co opravdu chcete číst, udělá nám to radost.

Jak jste z optimismu těchtole úvodních sraček už určitě pochopili, Dobrá adresa po dlouhých čtyřech měsících spadla zpátky do klína svému původnímu redaktorovi a blahé doby redigování Martina Gromana jsou fuč. Dělán to nerad, ale musím na tomhle místě Martinovi poděkovat za to, že vedl DA mnohem líp než já a že mě tím nutí dotahovat latku, kterou nastavil. Ještěže se uvolil pomáhat mi i dál, a to ve význačné funkci, kterou najdete v tiráži.

Dotahování latky začne už od příštího čísla, na které pro vás chystáme několik zásadních novinek. Příští číslo ale bude až za měsíc, takže teď ještě utřete nos a budete se muset spokojit s číslem zcela tradičním. Snad se vám bude líbit i to.

Únorová Dobrá adresa má dvě zásadní témata, a to Nemocnici na kraji města a Nebe. Nemocnice se týká první i poslední článku (analýza Martina Beláska a Podobrazník Honzy Hanzla), hlavně proto, že se DA rozhodla stát zásadním arbitrem pop kultury na českém internetu. Jelikož se ale nechce vzdát ani své umělecké pověsti, doplnila Nemocnici fotkami Nebe v příloze. Však uvidíte. Vedle Nemocnice a Nebe najdete v novém čísle spoustu dalších věcí, fajn je třeba rozhovor s Tou Janou z Velké Ohrady v Literaturistickém průvodci Štěpána Kučery.

Na závěr úvodníku mi ještě dovoluťe připomenout, že nedávno vyšel první tištěný výbor z Dobré adresy v pěkné barevné obálce a o 112 stránkách. Vzhledem k možnostem redakce vyrobit jen několik desítek výtisků se stal prakticky bibliofilii, takže všichni, kteří si ho objednali nebo ještě objednájí (možná bude dotisk), získají za zanedbatelný peníz slušnou investici, která se několikrát zhodnotí nejpozději v řádu stovek až tisíců let.

Děkuju vám za to, že jste se mým úvodníkem prosráli až sem a přeju hezký únor, v březnu snad budeme všichni veselejší,

Štefan Švec

* Omlouvám se za kostrbatost vyjádření, ale napadaly mě jenom metaforu typu „otevřená jako branka NY Rangers při zápasech s Ottawou“, „jako žebra mládežníků během aztéckých Vánoc“ nebo „jako stehna vaší první lásky letos na Silvestra“.

O

čem
se
(ne)
mluví

Nemocnice jako (glosa

Kauza

Nemocnice na kraji města po dvaceti letech, nebo spíš její ohlas potvrdil všechny stereotypy, podle kterých společnost v této zemi funguje. Nebylo u nás snad deníku a týdeníku, který by na seriál nenadával nebo se mu nevysmál, a nebylo skoro domácnosti, která by každý týden v určený čas nezapnula televizi.

Kdo něco takového tipoval předem (jako třeba já a sto čtyřicet sedm dalších lidí, které znám), vysloužil si bez větší námahy ostruhu jasnovidce. U pokračování nejslavnějšího Dietlova seriálu sehrál roli známý syndrom Tří mušketýrů (ne že by ho tak někdo někdy nazval, ale slavný prostě je), Tří mušketýrů po dvaceti letech a Tří mušketýrů ještě po deseti

letech. Ty sice donekonečna dopisoval sám slavný A.D. starší se svou spisovatelskou dílnou, ale i on věděl, že latku prvního dílu nikdy nepřeskočí. Věděl nicméně taky to, že jeho čtenáři to skoro ani nečekají a že se přesto neskutečně těší na to, dozvědět se o dalších osudech svých hrdinů co nejvíc.

Snad každý, kdo o seriálu mluvil, neopomněl zdůraznit, že nedosahuje Dietlových kvalit. Málokdo se už ale zeptal, proč se na něj přesto lidé dívali až do konce. Jsem přesvědčen, že důvodem obrovského a trvajícího diváckého zájmu byla kvalitní práce celého štábu.

Nemocnice na kraji města po dvaceti letech se opravdu nemůže měřit s kvalitami Nemocnice původní, protože ta je geniálním, Bohem inspirovaným (je-li něco takového v televizi možné) příkladem žánru televizního seriálu. Nemocnice po dvaceti letech nicméně nebyla natočena fušersky a jediný důvod, proč ji seriózní média posuzují a budou posuzovat převážně negativně, je to, že je (samozřejmě) srovnávána s Nemocnicí původní. K té se přitom má podobně

po 20 letech poznaná nutnost k národnímu seriálu)

jako se má řemeslně kvalitní romantická komedie (dejme tomu Deník Bridget Jonesové) k výjimečnému představiteli takového žánru (dejme tomu k Amélii z Montmarturu).

Postupy

Je načase obhájit žvásty z minulého oddílu o tom, proč nová Nemocnice přeci jen není tak špatná. Nuže. Nová Nemocnice je především dobře poučena vývojem televizní zábavy. Televizní seriál (bohudík či bohužel) nezůstal v bodě, ve kterém byl v době největší slávy Dietlovy. Vývoj žánru byl překotný a jeho nejsoučasnější, chcete-li nejmodernější podoby představují především stu-

Martin Orazil, Nemocnice IV (Sova s Blažejem), 2003, olej na plátně, 67 x 32 (207 000,- Kč)

Nemocnice po 20 letech jako poznaná nutnost (glosa k národnímu seriálu)

Martina Orazilová, *Operace* (Králová, Pekař a další), 2003, olej na plátně, 125 x 94 (245 000,- Kč)

diový sit-com, soutěžní „reality seriál“ typu Velký bratr (mezi oběma existuje přechod typu Osbourneovi) a jihoamerická telenovela. Nemocnice (stejně jako velká část seriálové produkce německojazyčné) se zřetelně vydala cestou telenovelistickou. Přes nutnost zachovat zdání návaznosti na Nemocnici Dietlovu (v postavách, domácích reáliích, částečné společenské angažovanosti scénáře) připomínají nová pokračování telenovelu až nápadně a vším. Namátkou jen několik příkladů:

a) *Postavy* ztratily velkou část své charakteričnosti. Ztratily tvář, chovají se v různých životních situacích velmi různě podle toho, jak to vyžaduje zápletky a ne jejich charakter. Primář Blažej, všechny tři jeho ženy, všechny jeho děti, prakticky všichni v Nemocnici jsou předem neodhadnutelní – doktor Machovec je nejdrív milý medvídek, pak bojuje zákeřně o primariát, a nakonec se přeci jen vlastně ukáže být hodným kolegou. Ina je hloupá i chytrá, občas statečná, občas hystericky slabá, doktor Novosad je divný a nesnášenlivý, ale nakonec ho primář Blažej přeci jen vybere za svého nejvhodnějšího nástupce, doktor Cvach je zbabělý a zároveň moudrý, první Blažejova žena je velmi statečná a distingovaná ve vztahu k Ině, zatímco před Monikou mladého Arnošta propadne hysterii... Postavy nemají vnitřní logiku, důležité jsou pro jejich chování jednotlivé situace a nikoliv soudržnost osobnosti. Dietlovi hrdinové byli mnohem živější v tom, že se dali odhadnout. Nebáli bychom si je pozvat do obýváku, protože by nehrozilo, že se

nám tam zčistajasna opijí, začnou vyhrožovat nebo se pokusí nám vychovávat děti. Nejcharakterističtější je snad příklad vrchní sestry Pěnkavové – v původní Nemocnici se sice nakonec změnila ze semetriky v milou figurku, ale mohla za to láska a změna měla logický důvod. V nové Nemocnici sice Iva Janžurová dál figurkuje, jak může, ale její Pěnkavová je scénářem vláčena anabází nelogických zvrátů z ženy moudré a statečné v hysterickou poletuchu tam a zpět a několikrát dokola. Postavy v nové Nemocnici opravdu ztratily tvář, jsou mnohem méně zapamatovatelné. Přesně jako v telenovele – je tu nutné, aby kterákoliv postava byla kdykoliv využitelná k jakékoliv scéně, musí se umět projevit kladně, záporně, chytrě i hloupě, a především ne příliš charakteristicky, aby později neomezila další možnosti vývoje děje.

b) *Vztah ke společnosti*. V návaznosti na Dietla se i v nové Nemocnici musel scénář snažit aspoň nadhodit některé z problémů doby, v níž se seriál odehrává. Tyto aktualizace a jejich angažované vyznění zapůsobilo nicméně stejně plakátově, jako dejme tomu vyřešení vztahu společnosti a nevidomých v Esmeraldě blahé paměti.

Například nepovedená privatizace nemocnice nemá žádné praktické důsledky. Jediné, co se děje, jsou příchody a útoky pohlavárů, pro chod nemocnice nemají ekonomické tance vůbec žádný význam, což je v reálu situace poměrně nepředstavitelná. Jediné, k čemu jsou (bůhvíjaké) ekonomické problémy dobré, je, že se o nich dá mluvit a že se o nich můžou postavy hádat (samozřejmě nikoliv o jejich zatěžujících praktických detailech, ale o zásadních záležitostech typu kdo je sluš-

Půlka problémů rodiny starého Pěnkavy se točí kolem toho, že se odmítá usmát. Co je to proboha za zápletku? Děje se něco takového v životě?

Ne, takovéhle věci se stávají jen v telenovelách.

Martin Orazil, Nemocnice XII (Arnošt ml. s Monikou), 2003, olej na plátně, 67 x 32 (152 000,- Kč)

ný a kdo ne, kdo s kým napříště do čeho půjde a nepůjde, kdo se na koho spoléhá a kdo na koho ne a kdo se s kým může či nemůže bavit).

V nové Nemocnici se vyskytují některé charakteristické postavy doby, novinář Miroslava Táborského nebo právník Martina Dejara, jejich potenciál však není nijak využit. Jsou stejně kladnozáporné, chytrohloupé a snad se mi chce napsat i tlustohubené jako všichni ostatní. Slouží jen jako atomy, zaměnitelné prvky jednotlivých situací a zápletek, do kterých se dostávají. Jako osobnosti vlastně vůbec neexistují, ve dvou různých scénách nemají samy se sebou kromě toho, co jim dodává vizáž herců, nic společného.

Typické jsou v tomto ohledu i nové postavy hlavní – mladá Romka je civilizovaná, nepochází z chudé a sociálně slabé ro-

diny, ale z kultivovaného prostředí statku bohatého romského podnikatele, což je pro mladé Romky (jak každý ví) typické. Děvče z dětského domova naproti tomu hraje princezna, která zjevně dětský domov neviděla ani z rychlíku. Ostatně jediná věc, kterou v její postavě chmurné dětství bez rodičů vyvolalo, je zřejmě nezvladatelný sklon sázet se o to, s kým přijde o panenství. Ostny jakýchkoliv možných sociálních problémů jsou otupeny, problémy jsou představeny tak, jak je nikdo ve skutečném životě nemohl poznat. Jejich řešení je agitační, školské, moralizující, přesně jako v telenovele a přesně naopak proti Dietlovi.

c) *Dialogy*. Dietlovy dialogy byly živé, chytré a jiskřivé. Dialogy v nové Nemocnici jsou takřka bez humoru, jsou zoufale vážné

a zoufale přemoudřelé. Stejně jako v telenovele postavy říkají už jen skoro samé životní pravdy, což dokresluje atmosféru důležitosti děje. V telenovele se prostě dějí události zásadního významu v každé minutě každého z mnoha stovek pokračování. Dietl uměl seriál odlehčit, věděl, že život není složen jen z určujících okamžiků. Telenovela to sice ví taky, ale nedovolí si to předvádět. Nejtypičtější byl v tomto ohledu poslední díl nové Nemocnice, kde se sice z děje nevyřešilo nic, ale snad každá postava pronesla nějaké zásadní životní krédo a tvářila se přitom jako parodie na Platóna. Starý primář Sova sdělil starému Blažejovi, že mu Sovové snad až příliš často zasahovali do života, starý Rom Horváth sdělil starému Pěnkavovi, že nemůže chytat motýly, kteří se rozletěli po louce...

d) *Technika*. Celý způsob natáčení, výběr hudby, výsledek práce s kamerou v nové Nemocnici připomíná telenovelu. Jak podotkla Mirka Spáčilová v Mladé frontě, postavy pořád někam přijíždějí a odjíždějí nebo něco slaví. Herci přestali hrát a začali odrecitovávat dialogy s vážnou tváří. Snad nejtypičtější je v tomto ohledu doktor Novosad, jinak výtečný pražský divadelní herec, který v seriálu používá dikci první čtené zkoušky.

Nebo jiný příklad. Půlka problémů rodiny starého Pěnkavy se točí kolem toho, že se odmítá usmát. Co je to proboha za zápletku? Děje se něco takového v životě? Ne, takovéhle věci se stávají jen v telenovelách. Mimické problémy Josefa Dvořáka by si Jaroslav Dietl použít nedovolenil.

Nemocnice po 20 letech jako (glosa poznaná nutnost k národnímu seriálu)

Co s tím?

Nové díly Nemocnice na kraji města jsou tedy telenovelou. Důležitý rozdíl mezi nimi a Dietlovou nemocnicí je v tom, že na tu se dá dívat třikrát po sobě, aniž omrzí. Telenovely podobnou nadčasovost nepotřebují, obvykle se neopakují, ale pokračují novými a novými díly.

Nová Nemocnice je na tom úplně stejně – bez dalších dílů ztrácí smysl. Jak už bylo řečeno, poslední díl nevyřešil z děje vůbec nic, ani jeden z paralelních příběhů seriálu nemá vyústění. Pro scénáristu je to výhodné (nemusel se trápit s pointami a předpokládá to možnost pokračování), jediný, kdo zůstal neuspokojen, je divák. To je také skoro jediné, co se dá nové Nemocnici v profesionalitě vyčítat.

Předpokládám, že rozdíl mezi telenovelou a novou Nemocnicí je v rychlosti a ceně natáčení. Vzhledem k neuzavřenosti cyklu je pravděpodobné, že vznikne další série – je na místě v to doufat. Konec je vizitkou každého seriálu a zůstal-li by děj Nemocnice tam, kde zatím je, byl by celý seriál paskvilem. Jako správná telenovela (či aspoň soap opera) by měl každou další sérii, u níž není jisté pokračování, uzavřít aspoň novou svatbou nebo nějakým jiným katarzním rozuzlením. Rozhodnu-li se (pomaleji a zřejmě za mnohem větší peníze) napodobovat a využívat nějaký žánr, měl bych ho ctít se vším všudy. Doufejme, že se tím budou tvůrci příští Nemocnice ještě po deseti letech řídit.

Martin Belásek

Marcel Orazil, Králová a Gregory, 2003, xerografie, 220 x 150 (52 000,- Kč)

Martin Orazil, Nemocnice XXI (Blažej, Novosad, Klobouk, Čeňková, Machovec), 2003, olej na plátně, 33 x 12 (42 000,- Kč)

Internetová
pornografie
knižně nejspíš nevyšla.

Dobrá adresa ano

**První
výbor
textů
z Dobré
adresy**

Za neuvěřitelných

95,- Kč

dostanete spoustu
mnohem lepší četby,
než je tenhle
slabomyslný inzerát!

Objednejte si to nejlepší z Dobré adresy v exkluzivním výboru! Rozhovory s předními básníky, reportáže z nejvyšších literárních kruhů, břitká satira vedle drastických osobních zpovědí! Čtyři roky nejznámějšího internetového měsíčníku v jediném svazku!

Cena za jeden kus jen 95,- Kč + poštovné od 15,- Kč. Objednávejte po jednom i hromadně! Adresa: *Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5*, e-mail: *dobraadresa@firstnet.cz*

URL: <http://www.dobraadresa.cz>
E-mail: dobraadresa@firstnet.cz

O internetové pornografii píšeme taky!

První výbor textů z Dobré adresy objednávám v počtu ks. Podpis

OBJEDNÁVKA

Adresa, kam má být výbor zaslán:

..... E-mail*:

Způsob platby:

- ☐ Dobírkou: 95 Kč/kus + 30 Kč poštovné
- ☐ Převodem (z účtu, složenkou), hotovostí na přepážce ČSOB na náš účet: 95 Kč/kus + 15 Kč poštovné. Naše číslo účtu je 216093103/0300. (Variabilní symbol*)
- ☐ Fakturou - na náš účet: 95 Kč/kus + 20 Kč poštovné. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky.

*V případě platby převodem: variabilní symbol, který použijete při převodu a podle kterého vás poznáme, vám bud' zašleme e-mailem, nebo si ho určíte (maximálně 10místný a pokud možno unikátní - telefonní číslo, rodné číslo).

Internetovou
pornografií
knižně si předplatit
asi nemůžete.

Dobrou adresu si předplatíte

po
celý rok
2004

**Další
výbor
textů
z Dobré
adresy**

Od neuvěřitelných
295,- Kč

dostanete spoustu
mnohem lepší četby,
než je tenhle
slabomyslný inzerát!

Předplatíte si to nejlepší z Dobré adresy v exkluzivních výběrech! Rozhovory s předními básníky, reportáže z nejvyšších literárních kruhů, břitká satira vedle drastických osobních zpovědí! Nejznámější internetový měsíčník bude vydávat tři publikace ročně!

Cena ročního předplatného (všechny tři publikace a poštovné) ve formátu A5 jen 295,- Kč, ve formátu A4 595,- Kč. Objednávejte roční předplatné po jednom i hromadně! Adresa: Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5, e-mail: dobraadresa@firstnet.cz

formát **A5**
i **A4**

URL: <http://www.dobraadresa.cz>
E-mail: dobraadresa@firstnet.cz

O internetové pornografii píšeme taky!

Objednávám předplatné výborů textů z Dobré adresy - formát: [] A5 / [] A4, počet: ks.

Podpis

Adresa, kam mají být výběry zaslány:

..... E-mail*:

Způsob platby:

- [] Převodem (z účtu, složenkou), hotovostí na přepážce ČSOB na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč.
Naše číslo účtu je 216093103/0300. (Variabilní symbol*)
- [] Fakturou - na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky.

*V případě platby převodem: variabilní symbol, který užijete při převodu a podle kterého vás poznáme, vám bud' zašleme e-mailem, nebo si ho určíte (maximálně 10místný a pokud možno unikátní - telefonní číslo, rodné číslo).

OBJEDNÁVKA

O

čem
se
(ne)
mluví

Vrácenky 2

Stačilo by si srovnat život Floriana a Bruknera. Napište si do jednoho sloupce jména: Václav Hons, do druhého třeba Josef Hrubý, Jan Zábrana, Antonín Přidal, Alois Volkman, Věra

Sládková, Miloň Čepelka, do třetího pak Jiří Gruša, Petr Kabeš, Alexandr Kliment, Jiří Pištora, Milan Uhde. Gruša je teď šéfem světového PEN klubu, Wernisch s Kabešem patří k nejuznávanějším básníkům, z Přidala je významný překladatel a moderátor, Uhde je kapitola sama pro sebe. A mrtví Zábrana a Pištora jsou legendami...

Kliment básní: *Proto jsem s železem / a pro rezavé žezlo / a pohrdám nerezem, / který nic neprolezlo.* Čepelka básní: *Nervózně pobíhá a zvoní telefon / zapaluje si novou partyzánku / zbytečně oklepává popel / v rytmu úderů svého srdce.* Uhde básní: *veselá, povedená hra / na levné zatoulání / v pouťové říši iluzí, / jedinečná hra / třeba na setřásání / tíhy rozhodnout.* Editoři podotýkají: *Tlumočí život, chtějí jím býti vyzkoušeni a nepochybují, že to bude zkouška ohněm.*

Tohle si přece musím nechat!

Jakub Šofar

Uhde je
kapitola
sama pro
sebe

Je to takhle: Mám v jednom malém městě, kde jsem se něco nachodil s dřevěným kačerem, haldu knih. Ne stovky, ale tisíce. Tahal jsem je tam v taškách a pytlech celá 80. léta. A protože je více než zřejmé, že do města svého dřevěného kačera se vrátím nastalo v době, kdy si už nepřečtu ani informaci o době trvanlivosti jádrové pařezky, je třeba ty sklady knih zlikvidovat. Nekompromisně... Pustil jsem se do té řezničky, ale moc to nejde. Kupky vyautovaných knih byly malinkaté a v jakýchsi návalech jsem z nich ještě zachraňoval jednotlivé exempláře se slovy: *Tebe nemohu opustit, kolegyně přemilovaná.* Jak jste jistě pochopili, letošní rok vás budu informovat o ušetřených knižních životech, neboť co titul, to radost. Tak začínáme.

Mladé víno. Almanach nových jmen české poezie. Československý spisovatel, Praha 1961, Klub přátel poezie. Sestavili Josef Brukner a Miroslav Florian. Ti píšou v úvodu: *Básníci, jejichž verše budete číst v této knížce, nebyli ještě přijati do dějin české literatury. Budoucnost naší poezie však pozvolna přejde do jejich rukou. Pravda pravdoucí. Kdyby nebylo té patálie s rokem 1968, tak je to bingo s bonusem. Ta malá česká vlastizráda znamenala pro trať české literatury, že na začátku 70. let byla takřka přes noc přidělena za zatáčkou, tam kde koleje jakoby zarostly olším, výhybka do úplně černé, eventuálně šedé zóny.*

O
čem
se
(ne)
mluví

Anglický Daily Mirror po
událostech 11. září 2001
oznámil, že se namísto
celebrit víc zaměří na seriózní
informace. Po pár měsících
od nového směru upustil kvůli
dramatickému poklesu
prodeje.

sláva

Gnzerujte v nejčtenějším českém deníku, láká deník Blesk. Má pravdu: jeho všednodenní vydání stále víc předbíhají Mladou frontu DNES a Blesk Magazin je nejčtenějším supplementem (přílohou). Nedělní Blesk s velkým náskokem vede mezi společenskými tituly. „Bleskový recept“ je tak úspěšný, že ho začínají využívat i jiné tituly, a to nejen magazíny typu Spy a Story, ale v deníkové podobě i Mf Dnes a Lidové noviny. Proč je tomu tak?

Bulvár je tisk se starou a slavnou tradicí. Původně se snažil čtenáře nalákat na neobvyklé události, vzpomeňme na The Sun a jeho sérii zpráv o pozorování mimozemšťanů na Měsíci, totálně vycucanou z prstu. V současnosti

se do popředí dostávají slavné osobnosti. Důležité je tady slovo „sláva“, ne „osobnost“. Dnešní bulvár totiž souvisí právě s otázkou slávy.

Vydavatelé obvykle argumentují tím, že prostě jen dávají čtenářům to, po čem je poptávka. Z jejich pohledu to tak může vypadat. Anglický Daily Mirror po událostech 11. září 2001 oznámil, že se namísto celebrit víc zaměří na seriózní informace. Po pár měsících od nového směru upustil kvůli dramatickému poklesu prodeje. Vztah média – celebrity – čtenáři (kteréžto slovo berme jako synonymum pro publikum filmu, televize, tisku, reklamy, zkrátka všech mediálních odvětví) je ale mnohem komplexnější.

Celou současnou západní kulturou prostupuje téma slávy a popularity. Kdybychom měli parafrázovat jistého pana Marxe, sláva, a ne náboženství, je dnes opiem lidstva. Nejde jen o zvědavost na slavné tváře, která nutí lidi kupovat Blesk a spol., ale i o touhu po slávě vlastní, která zajišťuje televizním stanicím ne-

Jakmile se někdo stane populárním, má se za to, že výměnou za to a za peníze, které získal (mimořádně, taky už jste si zvykli na to, že není možné být zároveň slavný a chudý?), ztrácí nárok na soukromí. Zpoza plotu ukořistěné paparazzi foto má větší hodnotu než snímek pořízený s vědomím dotyčného nebo dotyčné. A opět: Blesk si dá prsa Petry Buzkové na titulní stránku. Zato MF Dnes je seriózní, spokojí se s jejich zveřejněním na svých internetových stránkách.

Média na jednu stranu podporují popávku po slávě, na stranu druhou z ní sama žijí. Dnes už by pravděpodobně z rozjetého vlaku nedokázala vystoupit, ani kdyby chtěla. Dostala se do spirály určené jednoduchou rovnicí: peníze = čtenost = celebrity. Navíc celebrity jsou ekonomické – Buzkovou máte na jednu fotografii a přitáhne vám víc čtenářů než investigativní článek, na němž dva měsíce pracovalo pět reportérů.

Řada lidí, zvláště těch s přístupem k moderním technologiím, se od tradičních médií odklání k alternativním zdrojům informací. Také inzerenti o „masové“ deníky a televize ztrácejí zájem. Zvláště velké deníky ale na tento trend reagují stereotypně – hledáním nových čtenářů v oblasti vymezené (v našich podmínkách) na jedné straně Bleskem, na druhé straně MF Dnes.

Nejjednodušší by bylo najít za všeprosakující přítomností slávy jakousi skrytou ideologii, které prostřednictvím bulváru a zábavy manipuluje s vědomím mas. Bohužel se to asi nepovede. Události a trendy vyplývají z všeobecného nastavení podmínek, v nichž naše společnost funguje a které by se daly označit jako demokratický kapitalismus s příliš malým vlivem jedince na události celospolečenského významu. O to je fenomén slávy zajímavější.

A nebezpečnější.

Pavel Cácha

(esej o mediální popularitě)

Zajímavá v této souvislosti je hodnota slávy.

Lidé „z ulice“ jsou ochotni pro ni podstoupit téměř všechno, i když vědí, že zaplatí ztrátou soukromí a leckdy i ostudou. Co přitom získají? Vlastně nic reálného, jen virtuální hodnotu.

vysychající proud soutěžících do nejrušnějších reality show. Média přitom hrají několik různých rolí: Jsou jevištěm pro slavné, výtahem pro ty, kteří by se slavnými stát chtěli, a navíc vydělávají peníze, když předvádějí slavné lidi těm, kteří slavní nejsou.

Zajímavá v této souvislosti je hodnota slávy. Lidé „z ulice“ jsou ochotni pro ni podstoupit téměř všechno, i když vědí, že zaplatí ztrátou soukromí a leckdy i ostudou. Co přitom získají? Vlastně nic reálného, jen virtuální hodnotu. Anglický výraz pro slávu je „fame“. Což odkazuje k fámě, pověsti, která volně poletuje městem a usedá na střechách. A přitom vlastně nemá reálnou hodnotu. Je to znak bez předmětu. Sláva

dnes na rozdíl od minulých dob nemusí být podepřena osobními kvalitami svého nositele.

I média se přizpůsobují tomu, že má sláva v naší společnosti tak vysoký kredit. Řada si jich už nedokáže představit svou existenci bez spolupráce s šoubyznysem. Není nic snazšího než zvednout telefon a zavolat do agentury: Potřebujeme fotku Britney Spears, jak se líbá s Madonnou. Stejný trend přitom postihuje i noviny, které se samy označují za seriózní. Stačí si udělat statistiku počtu dní, kdy se na jejich titulní stránce objevila známá tvář.

Přitom média mají ke slavným lidem ambivalentní vztah. Na jednu stranu z nich žijí, na stranu druhou je nemají moc v úctě.

O čem se (ne) mluví

Na loňském olomouckém festivalu *Poezie bez hranic* vystoupil 8. října francouzský herec a performer Philippe Robert (1963) – vpravdě renesanční člověk. Od r. 1987 účinkoval ve více než dvaceti inscenacích, režíroval (zejména muzikály – např. Stravinského *Příběh vojáka*, 2002). Vedle kurzy tvůrčího psaní. Spolupracuje s bubeníkem Régisem Boulardem v duu *EnGros* (básně a „zvukové“ improvizace). Vydali spolu na 15 cd. Svým vystoupením odstartovali první ročník zatím v Čechách nepoznané/ho *Slam poetry* (má to slovo vůbec nějaké pohlaví?). Rozhovor s ním vedl M. Procházka a otiskl jej v 338. čísle *Salonu Práva* (16. 10. 2003). *Snažíme se o to, abychom vytvořili jakýsi dialog hudby slov a zvukového univerza, hudebního aranžmá, které volí Régis. V žádném případě to ovšem nelze přirovnat k písničkářům, k produkci, kterou vám předvede nějaká kapela. /.../ Im-*

provizace přináší radost a život, cílená „nepřipravenost“ někdy bývá velmi podnětná, osvěžující.

Umělci tu nechali kukaččí vejce v podobě svých cd. A protože jsem „shánlivej“, tak jsem si je vypůjčil a „proposlouchal“. Na první pohled zaujme zajímavý způsob zpracování obalu cd, zcela obyčejný, tvrdý modrý papír se „zásuvkami“ na obou stranách, na jedné je „samopalné“ cd, na druhé reklamní plakátek. Na přední straně obalu je nalepené foto, na druhé straně foto s aspoň minimálními informacemi. „Firma“ *BoxPock* nabízí 15 takovýchto kousků, na realizaci většiny byl účasten R. Boulard, ale vyšla zde i srbská ženská vokální skupina *Moba* a projekty typu „*musique archéologique*“. Na cd s názvem *Mondo-What?* hraje zmíněný Boulard s kytaristou Noëlem Akchote. Čtyři skladby hudebních přeháněk, vrstvení, zkoušení, co to jde, co kdo unese, místy nudné, ale kdyby se to zrychlilo na větší otáčky a nacpalo na nějakém tanečku pod tlakem do uší, tak by se to líbilo. Daleko zajímavější je cd *En gros*, na kterém oba dva hlavní protagonisté konají to, s čím se představili v Olomouci. Robert přednáší třeba Vasko Popa, Samuela Becketta, Roberta Desnose nebo Henri Michauxe a dalších 10 poetů. A je to teda maso, i když francouzsky nerozumím vůbec nic. Není jen Kovářík, kdo pomáhá poezii... Před-

En Gros
En Gros
En Gros
En Gros
En Gros
En Gros
En Gros

En Gros
En Gros
En Gros
En Gros
En Gros

En Gros
En Gros
En Gros
En Gros

En Gros
En Gros

Na první pohled zaujme zajímavý způsob zpracování obalu cd, zcela obyčejný, tvrdý modrý papír se „zásuvkami“ na obou stranách, na jedné je „samopalné“ cd, na druhé reklamní plakátek. Na přední straně obalu je nalepené foto, na druhé straně foto s aspoň minimálními informacemi. „Firma“ *BoxPock* nabízí 15 takovýchto kousků...

En Gros
En Gros
En Gros

En Gros
En Gros
En Gros
En Gros
Ze zesiluje poetiku, bum
tarata bum bum bum!
Ale bubeník není žádný
jednostranný tambor, je
to spíše jazzman.
En Gros
En Gros
En Gros
En Gros

stavte si krysaře, který se vemlouvá do duší mladých hochů, ale místo flétny má bicí. Verbíř poezie – to je ten správný výraz! Zase je tu další důkaz, že poezie musí ven a že hudba je její přirozený spojenec. Že zesiluje poetiku, bum tarata bum bum bum! Ale bubeník není žádný jednostranný tambor, je to spíše jazzman. No, taky jsem zapomněl říci, že obě cd jsou kvalitně, vyváženě nahrána, nic nešumuje.

Třetí cd je jiná třída – to vyšlo oficiálně ve výtečné řadě francouzského rozhlasu – *Oui Mais* (2002), bubeník stále stejný, k němu houslista Régis Huby. Stopáž těsně nad 50 minut improvizace v 13 skladbách, vycházejí z tradice francouzských zástupců *Rocku v opozici* čili např. Hectora Zazou. Neuvěřitelné množství zvuků, tónů, šelestů, opět výtečně nasnímáno. A nádherně graficky a „fyzicky“ zpracovaný obal, zaklapávající se díky magnetickému pásku.

I v Paříži se mohou dělat nekomerční aktivity, v té Paříži plné buržoazních proletářů...

Více na www.boxpock.com. Na těch stránkách je ještě jedna veselá věc – je tam sice nabídka, že si můžete přepnout na angličtinu, ale s lítostí je oznámeno, že to ještě nefunguje. Teda, tihle Francouzi...

Jakub Šofar

" Hardfiskur "

Noël AKCHOTE : guitare
Régis Boulard : batterie
Régis Huby : violon électrique
Enregistré par Laurent Dahiot, Studio des Sports,
assisté par David Euverte

Travail intimiste de studio, et improvisations.

" En gros "

Philippe Robert, Régis Boulard
Textes lus par un acteur, joués par un batteur
(Desnos, Michaux...) :
prendre la parole, le sens même de ce label

" Faire l'idiome pour avoir du son "
de et par Jean François VROD

violons, percussions, objets, harmonium, electronics, voix
Si Jean François VROD est surtout connu comme
musicien traditionnel, voilà de nombreuses années
qu'il lance des passerelles vers d'autres genres.
Spécialiste du travail en solo, il nous offre un disque
très mouvementé et extrêmement varié.

" Memories on ". Frank. Lawrence.

Elisabeth Catcoursy et Julie Delalande : chœur.
Marion Delalande : violoncelle.
Frank Lawrence : Programmation, Synthétiseurs, piano,
saxophone, clarinettes. Régis Boulard : batterie
Pièce électroacoustique, réactions et contrepoints
radicalement acoustiques.

" Mondo-What ? "

(à Jean François Pavros) "
Noël AKCHOTE : guitare
Régis Boulard : batterie
Laurent Dahiot-David Euverte-Daniel Thénadey.

" Silence ? "

Musique de Roland Pinsard (sauf quelques plages
d'improvisations R. Boulard)
Roland Pinsard : clarinette basse, clarinette.
Régis Boulard : batterie. Régis Huby : violons
Roland Pinsard prend autant en compte les
préoccupations des improvisateurs
que des compositeurs contemporains.

" Pivert Poule " de Paul Mc Cartn'Paul.

Fausse pop vraiment improvisée. " Spinal Tap "
vous semblera désormais bien austère.
Disque enregistré de 1993 à 1999 par le groupe lui-même,
monté par Laurent Dahiot (Studio des Sports), ici également
guitariste. Dépêchez-vous avant l'avalanche de procès
qui ne saurait tarder.

" Urbaine " : LLDM

Composition : LLDM
Chants : Julie Delalande et Elisabeth Catcoursy

Urbaine est née de la métaphore la plus abrupte
(et la plus involontaire) de l'infinie variation des possibles
et du cloisonnement auquel nous la condamnons :
une façade d'immeuble.

" Miroir " pour orchestre à cordes. Alexandre Damnianovitch

La matière. La presque totalité des sons qui la composent
sont disposés autour d'un axe imaginaire, se situant au
milieu de la tessiture. Cet axe s'articule tel un miroir...

" Triptyque ", pour quatuor à cordes.

Œuvre circonstancielle et autobiographique,
ce quatuor explore la dualité...

" Bissa two " : Band ar jaz. Bernard Le Pallec.

Bernard Le Pallec, saxophones
Régis Boulard, batterie
Vincent Guérin, contrebasse
Xavier Maupetit, cor

" jazz is not dead, but it smells funny ". F. Zappa

Quelques lieux de vente :

Disquaire-librairie " l'oeil du silence ".
94, rue des Martyrs, 75018 Paris.
Tél. : 01 42 64 45 40.

24 rue Châteaubriand, 22330 Collinée.
02 96 34 92 66

8 bis rue Auguste Comte, 35000 Rennes
06 81 23 83 05

Sur le site : <http://www.boxpock.com>
boxpock@boxpock.com

No, taky jsem zapomněl
En Gros říci, že obě cd jsou
En Gros kvalitně, vyváženě
En Gros nahrána, nic nešumluje.
En Gros
En Gros

" Strabisme II ". Matyn / L.L. de Mars.

Voix, bandes acousmatiques préparées, delays et
flutiaux craspecks par L.L. de Mars.
Echantillons, séquences et mixages improvisés
par Vincent MATYN.

" Electronique de chambre ". Vincent Matyn.

" MOBA ". Chant traditionnel de Serbie.

L'ensemble vocal féminin MOBA, est un des rares
groupe professionnel en Serbie, travaillant exclusivemen
les folk songs rurales de manière traditionnelle.

" THREE "

Vincent Guérin : contre
Régis Boulard : Batterie
Nathalie Herczog : Voix

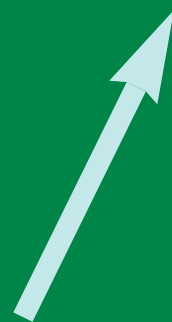
THREE est né en octobre 2000. Formule minimale
et grosse énergie, on peut classer cet album
dans la famille des powers trios.

" Les Mammouths "

musique archéologique
JmB : guitare du quaternaire
Fred Amry : synthédactile, basse des plaines,
tourne-pierre, voix de la grotte
Pascal Godjikian : crache-mots

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Někdy mívám problém rozlišit od sebe mladé písničkáře. Zdá se mi, že se všichni poctivě zapsali na kurzy k Jaromíru Nohavicovi, ale do nahrávacího studia šli hned po první lekci. A že milují tak, aby se to rýmovalo.

Jednou z výjimek je Jana Husáková alias Ta Jana. Před sedmi lety kopla do vrat Velké Ohrady a způsobila na naší folkové scéně menší průvan. Na tramské Portě se svou kapelou probudila dřímající radu starších i zájem kritiků, v roce 1999 natočila album Od půlnoci do tří a letos k němu přidala druhou desku s názvem Do půl těla. Svoji tvorbě říká „nový emocionální šanzón“ a její písně se v posluchačově uchu neklidně vrtí, poposedávají, občas i kopou. Provokují. Nálady skladeb Té Jany z Velké Ohrady prožívá nespavý člověk v době od půlnoci do tří, kdy přicházejí myšlenky, které pak ráno radši zase stele pod peřinu.

TA JANA Z VELKÉ OHRADY

Máte na mě stejný účinek jako Mňága & Žďorp – vaše hudba je chmurná, ale přitom na mě působí jako spolehlivé anti-depresivum. Čím to, tenhle paradox?

To je otázka spíš pro psychologa, než pro mě. Samozřejmě pozoruju různý účinek naší hudby na různé lidi. Někteří po první písničce odcházejí a říkají, že mají svých depresí až po krk a nepotřebují k tomu ještě ty moje. Některých se naše hudba a slova dotýkají až příliš, a než by si to přiznali, radši mě obviňují z feminismu, homosexuality nebo hysterie. Někdo tvrdí, že jsme naprosto pohodová kapela k tanci. A někteří, a k těm patřím já a možná i vy, mají ty chmurné písně rádi. Ráda do sebe pouštím hudbu, u které cítím, jako by ve mně pracovala, a na jejím konci si připadám očištěná. A takovou hudbu mám sklon i tvořit.

Posloucháte Psí vojáky? Vaše hudba k nim má chvílemi docela blízko, aspoň se mi to zdá...

Psí vojáky jsem si šla poprvé poslechnout, až když jsme k nim v recenzích začali být přirovnávání... Doma si je nepouštím, ale od té doby je mám dost ráda na koncertech. Mám ráda jejich temnou náladu, která se na mě pod tlakem navalí a zpracovává.

Na rozdíl od Psích vojáků je ve vaší hudbě i kapka černého humoru...

Myslím, že černý humor vzniká přežitím takového množství zklamání, až se s nimi člověk naučí žít. I za cenu cynismu na rtu. Všichni ti černí havrani, co s chutí svačí na naplněných rakvích, taky byli kdysi naivní kluci plný ideálů... Cítění si nejde zakázat, nejde zapomenout, za jakých bolestí ty „dospělé zkušenosti“ vznikají. Ale brečet

už se po dvacítce nesmí! A co posmívat se? Navenek se člověk musí chovat spořádaně, zbytečně neprovokovat a nekomplikovat – kam potom s tím vším, co se děje uvnitř? No, nejsnáž do písniček! A na pódium – a potom všechno pěkně nahlas – za všechny!

Jsou písně z Velké Ohrady rovinným zrcadlem vaší duše, nebo je v nich kus masky, autostylizace? Svlékáte se celá, nebo jenom „do půl těla“?

Ráda provokuju, čeřím zakonzervovaný myšlení. Obvykle si tedy trochu přisadím. On když už člověk na jeviště dobrovolně jde, je tam proto, že se chce předvádět, upozornit na sebe. Některé písně vznikly jako čiré popisy mých depresí nebo nepříjemných zážitků, a pak potřebovaly vykřičet, jiný je potřeba do světa vychechtat a něco vy-

VĚTŠINA
MILOSTNÝCH
PÍSNÍ JSOU
ZBYTEČNÝ LŽI

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERYTAJANA
Z VELKÉ OHRADY

šeptat. Nic z toho se v racionálním mezilidském kontaktu nehodí. Ona pravda bude někde uprostřed – ten seriózní svět s logickými úsudky je taky jen maska, příliš velké usnadnění...

A název desky Do půl těla jste pochopil správně. U mnoha písní, co vznikaly v období těsně před jejím vydáním, jsem měla potřebu k něčemu se vyjádřit – ale nebyla jsem si jistá, že chci, aby jim rozuměl úplně každý. Trochu schizofrenie, jistě. Omlouvám si to tím, že kdo bude chtít, své si najde. Vlastně netoužím být lidová umělkyně, zpívat pro každého – chytrého i hloupého. Hledám úroveň, u sebe i posluchačů.

Jak moc vám záleží na jejich názoru? Jednou jste řekla, že byste těžko začala dělat umění, kdybyste si nebyla jistá, že bude pochopeno...

Mám ráda hudbu, ale taky ticho. Mám ráda příběhy, ale taky civění do prázdna. Ráda se předvádím a taky ráda odpočívám. A jsem extremistka – chci všechno, a když ne, tak nějaký jiný všechno. Nedělám písničky jen pro lidi, jen pro hudbu nebo jen pro sebe, ale právě pro to spojení. Sebevycházení, hudba a exhibice. Bez publika, který na moje sebevycházení reaguje, exhibice není. Není koho provokovat, s kým komunikovat. Ovšem ze svých požadavků neslevím – to je pak lepší v tichu ležet a civět. A až si poležím, tak to zase zkusím – třeba se někdo chytí...

Vy nechcete Zlatého slavíka?

Při předpokladu, že se Zlatý slavík nezmění, upřímně nechci. A netoužím ani po

tzv. Ceně Akademie. Víte, že má v podtitulu něco jako „za přínos české populární hudbě“? Než být oficiální inspirací český populární hudby, to bych si snad šla zase lehnout...

Působíte velice sebevědomě, dokonce jste prý kdysi jednomu pořadateli dala přestí... Přemýšlíte v módních slovech jako emancipace a feminismus?

Nepřemýšlela bych, jenže se mě na to v rozhovorech pořád někdo ptá... Výraz feminismus nemám ráda, protože se zabývá jenom ženami. Možná byl ustaven z nouze, pro řešení krizových případů, třeba zneužívání fyzické síly, ve které mají muži od přírody zneužitelnou převahu.

Emancipovanou, vědomou si svých kladů i nedostatků, se cítím. Pokud to lze, nechci, aby za mě rozhodovali jiní proti mé vůli, a to se může jednat o muže i o ženy. Nemám automatickou úctu ke starším ani k rodině, když se o ni nezaslouží. A nechci mít kolem sebe muže, co se jako džentlmeni jen tváří... Chci upřímnou oboustrannou snahu spolupracovat, nebo upřímný přiznání, že to nelze.

A toho pořadatele jsem bouchla, protože mě příliš dlouho urážel výmluvama pod úroveň – zasloužil si adekvátně potrestat. Drama, který nastalo, to očekávání, jak bude reagovat, jestli mi ji nevrátí, mě doted vzrušuje...

Jak to, že nezpíváte žádnou čistě milostnou píseň?

Čistě milostných písní je na světě až hanba a naprostá většina je úplně falešná

a prolhaná. Nechci jít s davem, a tak nemám chuť rozmnožovat čistě milostné písně, radši napíšu o tom, že většina milostných písní jsou zbytečný lži.

A taky, samozřejmě, milostnou píseň je těžký pustit do světa – aby nebyla za hloupou. Možná jsem jich pár roztvořila a nechala v sešitu... Ale na jednu z našeho repertoáru si vzpomínám – „Na památku“ je milostná píseň. Jen má na konci zamyšlení a jakési praktické vysvětlení milostných zážitků – jejich využití na starý kolena.

Často mluvíte o provokování, ráda se vymezujete vůči zaběhlým normám - cítíte se být rebelkou? Máte potřebu bořit, tvořit, měnit?

Touhu bořit, tvořit, měnit mám zapsanou už v horoskopu. Ve skutečnosti se jen snažím žít život tak, abych s ním byla spokojená. Díky tomu, že přemýšlím o smyslu věcí a ráda dělám velký úklid, ruším občas některé konvence. Nesouhlasit s většinou a dokola vysvětlovat je sice únavný, ale nepřipadat si omezená za to stojí.

Třeba Vánoce. Nedržím je podle tradic, protože závody v nakupování, vaření a uklízení, které se okolo nich konají, považuju za zvrhlé. Nejsem křesťan, narození Ježíška neslavím. Toho množství uřezaných stromů je mi líto a kapr mi chutná po celý rok. Argument, že se to dělá kvůli dětem, považuju za autosugesci. Zimní slunovrat si ráda připomenu nad svařeným vínem někde v příjemné vinárně. Dlouhé večery, kdy se masy lidí přejídají, dělají, že k sobě najednou cítí křesťanskou lásku, soutěží, kdo co dostal

dražší, a nadávají, co je to zas stálo peněz a sil, trávím s knihama, co jsem neměla čas za celý rok přečíst, a s lidma, který mám ráda i jindy. Nedostatek lásky během roku se o Vánocích nedohoní. Nový rok pak slavím na jaře. Až tehdy totiž skutečně cítím, že něco nového začíná – v prostřed zimy ani náhodou.

Zpíváte, že jste „chytrá holka z vesnice“ a v jednom rozhovoru jste tvrdila, že život na vesnici je lepší, možná čistší, bližší k přírodě. Vaše tvorba (a tím pádem snad i vaše duše, smím-li si hrát s takovýmihle velkými slovy) je zase ryze městská. Jak se vám žije s tímhle rozpor?

Jsem holka z vesnice, co utekla do města, protože se do ní nehodila. Našla jsem pohodlnější živobytí a hlad po kultuře, ale taky víc přetvářky a honění se z nudy za věcmi, co nemají žádný hlubší smysl. Ani jeden stav není ideální a moje zbytky selského rozumu mě nutí se tím zabývat.

Tahle otázka je dost na tělo... Při konzumaci vašich desek mě napadala celkem často... Jste šťastná?

Štěstí je muška jenom zlatá a neštěstí pořádná macatá masařka, co už nelítá a leze podstatně pomaleji. Proto jí trvá tak dlouho, než vás opustí, proto těm smutným písním každý rozumí. Mezi tím je stav normálu, takový dlouhý nic. A to mě občas nudí. Mám ráda změnu, a tak je mi příjemnější zmítat se mezi šťastnými výbuchy smíchu a náladou k umření, než cítit moc dlouho to normální nic. A tak jsem šťastná.

Okno pro hosta

VÝBĚR TEXTŮ Z ALBA DO PUL TĚLA

Návod

Pokoukej se na mě, pohledem uhýbej,
chovej se k dámě jak stohlavá laň,
zimnici klepej dopředu a jemně,
nebo tě, můj milej, očima propíchám.

Dechem se ladíš,
hlasem se lákáš,
věř mi a nevěř,
to je můj fór,
co z toho je pravý,
co z toho je pravý,
že na mě seš, milej,
docela sám.

Pokoukej se na mě, očima buď drzej,
i mje tělo zkus, hlavu nedám,
co z toho je pravý, co z toho je pravý,
že na mě seš, milej, docela sám.

Jednou možná

Jednou možná budem tátovat a mámit,
dneska asi těžko a zejtra taky tak.
Jsem cizí mezi svejma a je na každým šprochu
a u řečí se nudím a odjíždí mi vlak.

A oči mi jdou šejdrem, když přítulně se tváším,
tak nevěř ani málo a nenechej se zmást.
Mám v hlavě vzduchoprázdno a jindy přeplnino
a ty mi nepomáháš a mívám chuť ti krást.

Je v dálce, co mi schází a ještě neznám jméno
a stejně si tam dojdu a nebudu se ptát.
Pár sladkejš cukrlátek ti za odměnu vrazím
a možná, že se vrátím, a můžeš klidně spát!

Věda samota

Když věda zbyde sama,
vráskama pod vlasama
zvláštním způsobem zkrásní...
odloží protivěci,
zhojí se ve dvou deci,
básní pomalou dásní...

Vychládá, nevnímá,
ztratí ji bažina přání,
válí se v náladě,
vypíná vyvažování...

Když věda v boji není,
věří svým vysvětlením,
slaví své největší zdraví...
užívá zatažena
a vstane překvapená
pravým, živým a žravým...

Idyla

Kéž se mi vnitřnosti zažerou do kostí,
sloučej se v rozkladu z touhy žít o hladu,
z násilí bez muže vtlučou se do kůže,
necejtěj dozadu nic.

Ať se motá, ať se točí,
ať se černá pod obočím.

Kéž řeči ze zlosti vyniknou jakostí,
navěky znamenaj zapadlý ramena,
vetřou se pod svaly stručný a zoufalý,
nemůžou prozradit víc.

Ať se nechám hlasitě svlíct,
hluchoslepá zkusím to říct.

Kéž ve vši tichosti rozmetu slabostí
stojatý radosti pryč.

Elce pelce komerce

Elce pelce,
v rytmu kotrmelce
kdo se smál, vyšeptal
v tuctovýho herce...

zhudebnělý přání
vadlo od viklání,
tak ho styl opustil
skrže vytěsnání...

bloumaly prstoklady, soudnej spal,
čnít první z druhý řady nechtěl dál,
toužil žít klidnej...

elce pelce,
osou kosočtverce
kdo se dal, nedohrál,
dožil různě mělce...

vešlo tučný zdání
v rozpočítávání,
kdo mu stál, vyplaval
s bříškem k popukání...

...voní ti sladkýma šťávama,
cinká ti hustýma notama,
leskne se pestrýma barvama
výsledná hnědá...

L. P. 2500

Seber se, holka, napumpuj žíly,
ať valíš proudem, kéž mě potěšíš,
mám velký plány a chci užít levný síly,
buď moje máma, tučná kráva, plná spízí,
až hejbnu prstem, nesmím čekat ani chvíli,
čas pořád běží, vzchop se, ještě posloužíš.

Někdo tě brání, ale nedomluvíš lůze,
přicházím já a nesmím ztrácet diskuzí,
jsem homo krásný, vládnuocí a spásný,
jsem homo velký, k symbióze vedený.
Se ziskem počítám a kdo chce brečet, může,
až tvoje zdroje k patám lidství položím.

Nezištný dárce, velebená žílo,
kdo měl tě první, stokrát dostal z tebe víc,
narodil jsem se množit lidský dílo,
jsem homo bůh a ty jsi bláto smradlavý.
Poslední výdech a pak dočerpám, co zbylo,
modli se ke mně za svý znovuzrození!

Strž (velký recenzní prostředek)

Roy Lichtenstein, Little Aloha, 1962

Světové umění za humny

Existují dva velmi dobré důvody, proč právě teď navštívit Vídeň. Za prvé je to poměrně blízko a za druhé se v ní lze seznámit s tím nejlepším ze světového starého i nového umění. Kromě velmi zajímavé výstavy vlámské krajomalby, která je v Kunsthistorickém museu otevřena až do 12. dubna 2004, jste mohli v téže instituci vidět do 18. ledna 2004 i vrcholná díla Francise Bacona.

Francis Bacon patří mezi nejvýznamnější britské malíře druhé poloviny dvacátého století. Na výstavě lze spatřit jeho vrcholná díla, zapůjčená z celého světa. Je z nich velmi dobře patrné, co byl Baconův hlavní inspirační zdroj: obrazy starých mistrů a snad ještě více lidská postava, zejména mužská. To samo o sobě není nic zvláštního, takových autorů by se našlo víc. Bacon je však originální. Velmi známé a na výstavě početně zastoupené jsou třeba jeho variace na oficiální portréty papežů, kteří svými otevřenými ústy a zářícími trůny spíše připomínají odsouzence na elektrickém křesle.

Druhý velký soubor tvoří obrazy autorových přátel. Jejich postavy jsou umístěny na jednoduchém pozadí, jakoby v aréně nebo manéži. Snad aby žádné vedlejší efekty neodváděly diváka od hlavního děje, resp. osoby. Že by snad na obrazech byli herci

v komedii života? Možná. Jejich těla nebo obličej jsou však často jakoby rozmazané, což je pro Bacona charakteristické. Kubisté zobrazovali jednu věc nebo osobu z více úhlů, Bacon se na obraze snaží zachytit pohyb. Dynamiku. Byť by to mělo být jen nepatrné pohnutí hlavou.

Pozitivem vídeňské výstavy je konfrontace Baconových obrazů s díly umělců, kteří ho inspirovali. Já se neubráním srovnání s jiným významným současným umělcem.

Gerhard Richter vychází ve svých obrazech z fotografie jako informačního média 20. století. Čím jiným byly obrazy papežů ve své době, než jediným způsobem, jak uchovat jejich podobu pro budoucnost?! Pro jeho obrazy malované podle fotografií je typická určitá statičnost a spíše celková rozostřenost než rozmazání pohybující se části těla.

Richter občas použil novinový článek s fotografií jako námět obrazu. Přední prů-

kopník pop-artu Roy Lichtenstein používal jako inspiraci pro svá díla komiksové obrazy. Jeho výstavu ve Vídni ještě stihnete, neboť trvá v Kunstforu BA-CA až do 7. března. Používání čistých barev ve formě bodů a ploch oddělených výraznými černými čarami na bílém podkladu a téměř realistické zachycení obrázkových předloh činí jeho díla nezaměnitelná s jinými autory.

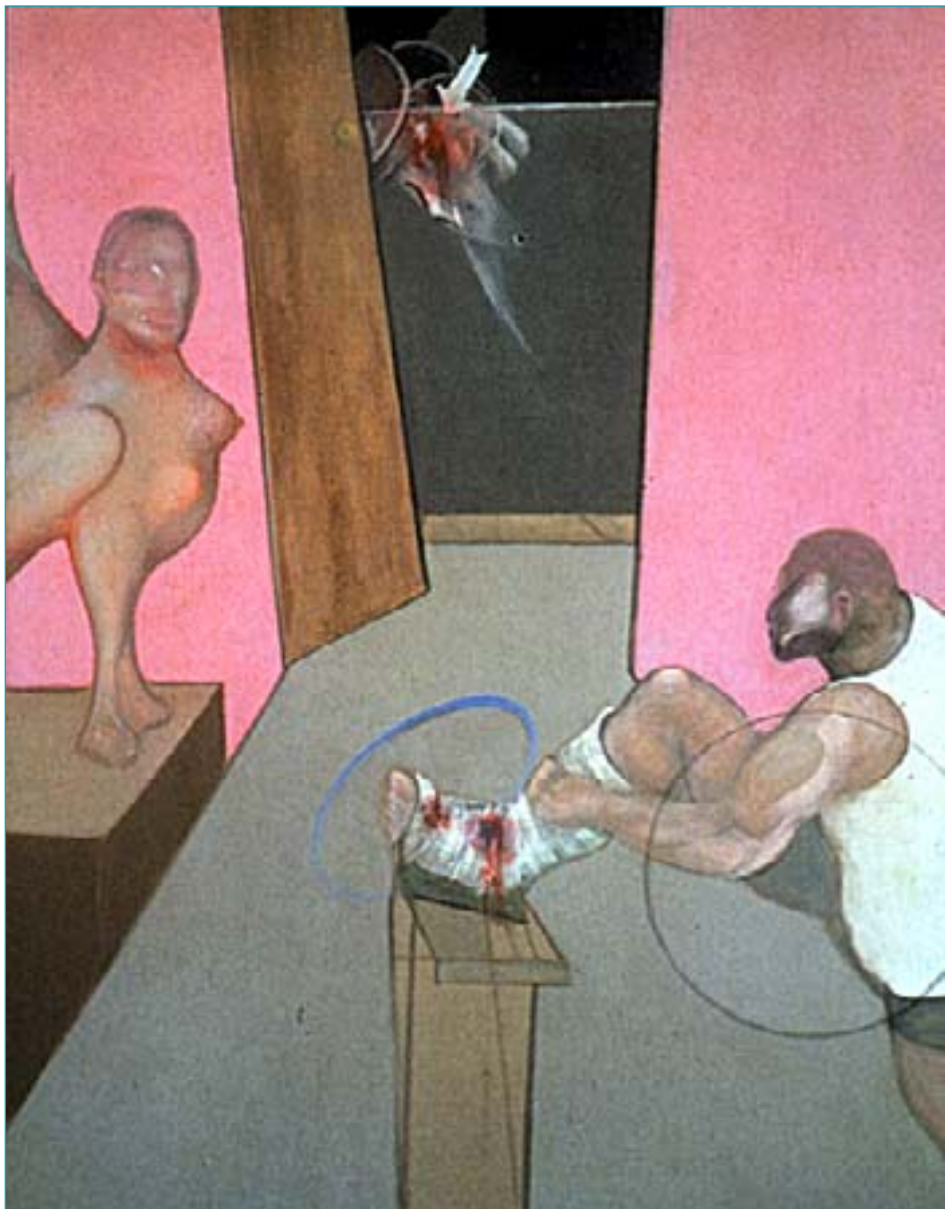
Pokud by se dělal seznam amerických umělců, kteří jsou významní pro vývoj světového umění, Lichtensteinovo jméno by tam po zásluze patřilo. Nejsou to však jen lidské postavy a příběhy, které zobrazuje. Gestické tahy štětcem, jenž uplatňoval ve svých abstraktních obrazech z počátku 60. let, použil později jako jedno z oblíbených

témat, kdy maloval obrazy zvětšených tahů štětcem pojatých už pop-artovými výrazovými prostředky. Velmi zajímavé jsou jeho obrazy zrcadel, které jsou spíše abstraktní, nebo zobrazení obyčejných předmětů, patřících k obvyklému vybavení každé domácnosti (špulka, kleště).

V poslední době Lichtenstein hledá a nachází inspiraci v obrazech čínských krajin. Svoji původní komiksovou technikou vlastně dělá variace na staré mistry stejně jako Bacon. Doufám, že jsem Vás alespoň trochu nalákal na umělecká díla, která v České republice není prakticky možné spatřit, a přeji Vám šťastnou cestu do Vídně.

Petr Jiška

Francis Bacon, Oidipus a Sfinga podle Ingrese, 1983

Francis Bacon, první z Tří studií k Ukřižování, 1962

Velmi zajímavé jsou jeho obrazy zrcadel, které jsou spíše abstraktní, nebo zobrazení obyčejných předmětů, patřících k obvyklému vybavení každé domácnosti (špulka, kleště).

Strž

21. srpen 1968
ve zbrani prostředí

Okupace Československa v srpnu 1968 byla popsána už nesčetněkrát. Historik vojenství Jiří Fiedler se na ni tentokrát podíval jako armádní stratég, navíc tak trochu jako člen sovětského generálního štábu. V jeho studii Bratrská agrese vydané v edici Dny, které tvořily české dějiny v nakladatelství Havran tak najdeme dosud málo známé nebo vůbec neznámé motivy, které k srpnové invazi vojsk Varšavské smlouvy vedly.

Fiedler vyšel z poznatku, že po všech myslitelných stránkách (politické, mezinárodní, ekonomické, propagandistické atd.) znamenalo napadení ČSSR fiasko spadající „spíše do oboru psychiatrie“. Jen vojensky šlo o výborně připravenou, provedenou a promyšlenou akci. A tak autor právě zde hledá důvod, který sovětské velení a vedení k okupaci přiměl. Sovětská armáda, na rozdíl do NDR, neměla na území Československa až do šedesátých let patřičné strategické základy. „Vytvoření sovětské Střední skupiny vojsk (po srpnu 1968, pozn. MG) výrazně změnilo poměr sil v jižní části linie dotyku ve středoevropském prostoru.“

Základ studie tvoří analýza sovětské vojenské strategie a plánování po druhé světové válce a především na přelomu 50. a 60. let minulého století. Rusové si byli vědomi, že v případě dalšího konfliktu, tentokrát s NATO, budou muset protivníka zaskočit, překvapit silou a rychlostí. Pro území západní Evropy hodlali použít dvě invazní vlny jdoucí rychle za sebou, které by v několika dnech obsadily Německo a dosáhly přes Francii až k oceánu a k Pyrenejím.

Z dnešního pohledu byly takové ztřeštěné vize ve své době v sovětském generálním štábu, jak ukazuje Fiedler, myšleny zcela vážně a dokonce se promýšlelo nezbytné využití jaderných zbraní. Vždyť Varšavská smlouva byla na počátku šedesátých let na území Evropy vojensky tím silnějším z obou paktů. A právě pro nástup zmíněných dvou invazních sledů měli Sověti připravené podmínky v NDR, ale ne v Československu. To se stalo právě až po srpnu 1968, kdy na našem území vznikly sovětské základy.

Samotný průběh pražského 21. srpna 1968 z hlediska vojenské strategie Jiří Fiedler na závěr své nové práce analyzuje jako ze strany okupantů dokonale připravenou operaci, která na československé straně ne-

mohla a ani nesměla narazit na odpor (vždyť právě armády svých satelitů měla Moskva dokonale pod kontrolou).

Jediné, co v knize může zájemce o vojenskou historii, ale i třeba o dějiny studené války, postrádat, je odpověď na nabízející se otázku, zda Sověti měli v průběhu 60. let někdy snahu své invazní plány realizovat. Zda třeba karibská atomová krize nebyla jakousi Chruščovovou zkouškou, jak odklonit americké rakety od obrany Evropy, která by pak byla snáze napadnutelná.

Martin Groman

Jiří Fiedler: 21. 8. 1968 Okupace Československa, Bratrská agrese. Havran, Praha 2003.

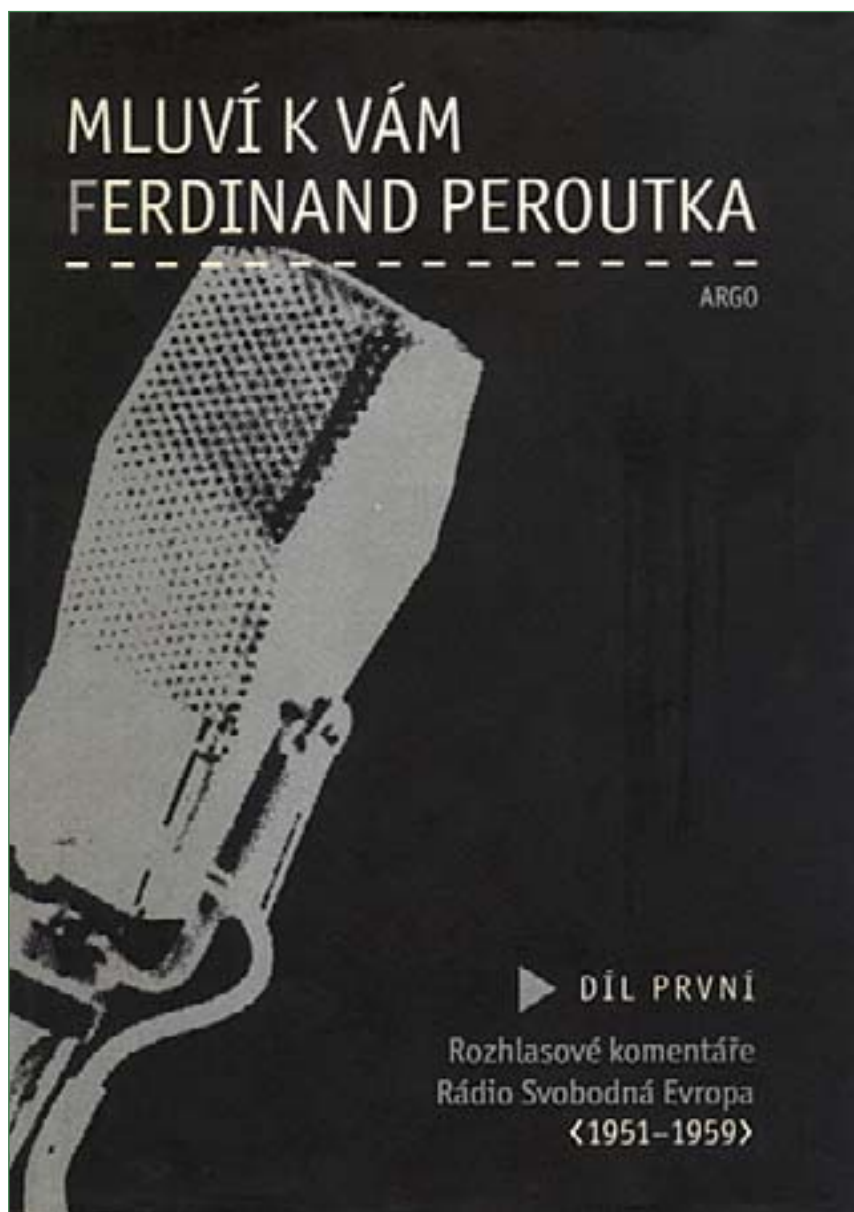
Plavec bez vody

Při vydávání souborných, reprezentativních svazků klasiků se rádo mluví o splácení dluhu. Splácení dluhů je činnost chvályhodná a každý má radost, že taky on zase jednou něco splatil a nehnul pro to prstem. Nakladatelství Argo tedy začalo splácet dluh, který máme k Ferdinandu Peroutkovi, třísvazkovým vydáním rozhlasových projevů, které Peroutka z New Yorku metal přes oceán do očí komunistických mocipánů doma. Dobře, k těm očím a těm mocipánům se ještě vrátíme.

Peroutka metal po vlnách stanice Svobodná Evropa, jejímuž českému oddělení dlouhá léta řediteloval. První, již vyšlý svazek obsahuje promluvy („talky“) z let padesátých, v právě chystaném druhém budou projevy z let šedesátých a v následujícím třetím (překvapivě) ty z let sedmdesátých. Další svazky se plánovat nemusejí, Peroutka v roce 1978 zodpovědně zemřel.

Výbor

Už první z vydaných dílů naznačil, jaké potíže s edicí nastaly. Kniha, přestože má téměř šest set stran, je pouhopouhým výbořem. Představuje jen přibližně třetinu toho, co Peroutka v padesátých letech do mikrofonu nabrumlal či později (po výtkách z domova, že mu není dobře rozumět) pro mikrofon napsal. Už v třetinovém výboru je jasné vidět, že se někdy opakoval (jednou mluví o tomtéž řízku ve třech komentářích za sebou), už ve třetinovém výboru je kniha tlustá skoro k neučení, ale přesto měly talky vyjít v celku. Ať třeba vytištěné petitem, ať třeba na přiloženém cd-romu, ale měly.

Takhle ve čtenáři zůstává spousta otazníků a v exilovém Peroutkovi spousta bílých míst. Za všechna jedno: Vyjádřil se Peroutka někdy k senátoru McCarthymu a jeho bohulibému honu? Ve vybraných textech ne, ale bůhví, jestli ne v tom zbytku. K americké realitě se vyjadřoval poměrně běžně. Každopádně by byly i jeho pohled, i případné skutečné mlčení zajímavé

V knize se několikrát stane, že jeden komentář odkazuje, ba navnadí na druhý, který už ale vybrán nebyl. Smůla výboru. Snad se jednou dočkáme aspoň nízkonákladového, akademického vydání kompletních promluv. A také vydání se zodpovědnějším odpovídným redaktorem, bez překlepů a chyb.

Socialista

Zatím nezbyvá než spokojit se s třetinou a mluvit o exilové Peroutkově publicistice podle ní. Hodně papíru se poslední dobou popsalo o tom, že předválečný Peroutka byl socialistou, člověkem levicově smýšlejícím. Tvrdí se, že obrat v jeho názorech způsobila až emigrace a americká zkušenost. Nuže, nezpůsobila. Soudě podle talků z padesátých let Peroutka socialistou zůstal. Několikrát, ba spoustakrát brání socialismus proti tomu, aby byl pohlcen výkladem komunistů. Několikrát, ba spoustakrát tvrdí, že komunisté nemají na socialismus monopol, že studená válka není bojem mezi socialismem a kapitalismem, ale mezi demo-

krací a totalitou. Peroutka názory nezměnil.

Je ale zbytečné nálepkovat si osobnost a snažit se ji houfovat k táboru či družstvu. Peroutka byl socialistou stejně jako liberálem a leckterý citát z něj by si mohl pověsit nad stůl i nejprotivnější konzervativce. Nálepky koncentrující se ve výrazné osobnosti obecně postrádají smysl, Peroutka byl prostě a jednoduše Peroutka.

Proměna

Proměna v něm se v Americe neodehrála na úrovni smýšlení. Kde tedy? Ve ztrátě kontaktu, v novém nástupu bezmoci. Peroutka do exilu ponořený vypadá jak nalomený. V prvních měsících (nepočítáme-li několik úvodních euforických komentářů těsně po zahájení vysílání) ztratil dokonce i svůj pověstný suchý humor. Je vážný a didaktický. Ztráta souvislostí, ztráta bezprostředního ohlasu, stejně jako osobní účasti na dění doma mu působila problém, zoufale se odkazoval na to, co si z domova pamatoval, stejně jako na jakékoliv zprávy, které až do New Yorku dorazily. V talcích z padesátých let působí jako geniální plavec, který ztratil vodu. Nezbylo mu nic, než plácát rukama na souši.

I na souši se ale genialita plavce projeví. Peroutka je jasozřivý, možná jasozřivější než v první republice. Tehdy byl vítězem, všechno šlo snadno a vše vybudované se zdálo být na staletí. Pak se to během několika let zhroutilo do prachu. V exilu je Peroutka poražený, stavět smí už jenom hrady z písku. Jenže z jejich věží vidí daleko. Mluví o Evropské integraci, mluví o emancipaci Slováků, o problémech, které vyvolá odsun Sudetských Němců. Vidí, protože poražení vidí vždycky líp než vítězové. Chvilí mu samozřejmě trvá, než pochopí, že prohrál, V prvních letech ještě věří v rychlý ná-

vrat, v nějakou vyspělejší formu předválečné demokracie. Potom už jenom volá na poušti.

Smysl, oči a mocipáni

A paradoxně tím získávají jeho projevy sílu. Žabomyši exulantské spory mu berou naději věřit, že exil je pro záchranu Československa co platný. Jeho víra v domácí opozici dokumentuje nepochopení situace doma. Peroutka bez země, plavec bez vody, polemik bez soupeře oprýskává, vadne, hyne a nakonec zůstává jen dřeň. Trest.

Zůstává styl. Vysoká škola stylu, ironie ostrá jako nůž, logika železná jako další nůž. Forma dodnes těžko překonaná, znovuvtělení K. H. Borovského.

Zůstává pracovitost, schopnost opakovat nekonečnou a čím dál únavnější práci denní žurnalistiky.

A zůstává boj. Prohraný boj, boj s mlýny a mlýnicemi, boj za vlastní důstojnost a smysl sebe sama v dějinách. Boj o budoucnost, i když se zdá být neodvratná. Exilový Peroutka ve skutečnosti nemetal projevy do očí mocipánů, nezáleželo mu na komunistech, ale na lidech. Mnohem víc než v první republice se obrací na národ, na mládež, na všechny, kteří zůstali doma. Oslovuje je přímo, tak, jak to nikdy dřív nedělal. Je v takové chvíli mnohem víc politikem než publicistou, sám je celou opozicí, která touží po lásce lidu a která nakonec zvítězila, i když o tom ještě ve chvíli smrti nevěděla nic.

Exilový Peroutka je vzhledem k domovu politikem. Jako takový se mýlí, mýlí se tisíckrát, ale jeho boj má smysl pro sebe sama. Bojovat, když už je vše ztraceno, znamená neprohrát.

Moc a nemoc

Karla Hvižďaly

ekněme to rovnou – moc Karla Hvižďaly je v rozhovoru, jeho nemoc dlí v názorové líbivosti.

Psát rozhovory jako Karel Hvižďala neumí každý, žehrat na česká média a vynášet rychlé soudy o globalizaci naopak není pro nikoho problém.

Když se řekne Karel Hvižďala, napadne leckterého čtenáře právě jeho doména – rozhovor. A když se řekne rozhovory Karla Hvižďaly, začnou se tomuto čtenáři vybavovat jména Václav Bělohradský, Jacques Rupnik, Ludvík Vaculík, Jaromír Štětina, Ivan Klíma ... Tito muži se s Hvižďalou potkávají pravidelně a rozmlouvají s ním rozsáhlě na různá témata. Tu a tam Hvižďala přibere někoho jiného (třeba dalajlámu, Karola Sidona nebo knížete Schwarzenberka) a vznikne další kniha rozhovorů.

Když se řekne Karel Hvižďala, napadne leckterého televizního diváka slovo média. Na přípravě a vysílání stejnojmenného pořadu se Karel Hvižďala v ČT podílí v roli jakéhosi guru. Obvykle vstoupí do diskuse z „vedlejšího studia“ a s rozhledem sobě vlastním (míněno bez ironie) připomene, jak se právě probírané téma řeší či naopak neřeší v Německu či Británii. Většinou svou příkladovou studii opře o jeden konkrétní článek nebo o konkrétní kauzu.

A spojením výše uvedeného vznikla kniha esejů a rozhovorů Moc a nemoc médií. Zmínění muži (doplnění dvěma ženami) se tentokrát vyjadřují k mediální produkci, virtuální realitě, mediálnímu byznysu, válečnému zpravodajství, zodpovědnosti novinářů, roli médií v demokracii apod.

Kromě jmen domácích najdeme také rozhovory třeba s korespondentem veřejno-

Štefan Švec

právní ARD u nás Thomasem Hütschem, pražskou korespondentkou deníku Rzeczpospolita Barbarou Sierszulou, šéfredaktorem der Spiegel Stefanem Austem, vydavatelem a šéfredaktorem rakouských novin Der Standard Oscarem Bronnerem nebo s Hans-Jörgem Schmidtem, korespondentem Die Welt a Die Presse v ČR. Právě tato interview jsou na Moci a nemoci médií asi nejprínosnější, protože nabízejí českému čtenáři i zájemci o stav tisku ve střední Evropě informace a názory lidí, se kterými se v českých novinách, televizích nebo rádiích běžně nepotkává.

Karel Hvíždala, aspoň podle jeho kritického náhledu na česká média i novináře soudě, patří ke skeptikům. Už jen jména mediálních analytiků a kritiků, která s oblibou a často cituje, ukazují na diskurs, v němž se Hvíždala cítí doma. Vilém Flusser, Neil Postman, Marshall McLuhan, Ignatio Ramonet jsou v podstatě mediální pesimisté. Na rozdíl od Hvíždaly ale hledají cestu z tristního stavu, který popisují. Například v minulém čísle DA zmíněný Ramonet sice celou svou knihu Tyranie médií žehrá na stav světového tisku mnohem drsněji, než jak to Hvíždala činí s tis-

kem českým a skoro vůbec ne s tiskem německým či britským, ale na závěr zdůrazní, že řešení je v osobní angažovanosti občanů. Karel Hvíždala na závěr své knihy místo toho zařadí rozhovor, který s ním samotným napsal Jefim Fištejn. V P. S. pak ještě stihne zareptat na to, že „Amerika uvěřila obrazu“, tedy svalům „nepříliš nadaného herce“ Arnolda Schwarzeneggra a zvolila jej senátorem. Tím podle Karla Hvíždaly přerušila spojení s Evropou; jakoby americký herec v politice nemohl změnit nic třeba v Praze. Jenže kdyby závěrečný rozhovor s autorem vznikl jako skutečné novinářské dotazování a ne jako kaširovaný hovor na předem připravená a analyzovaná témata, musel by se Jefim Fištejn nakonec zeptat, jestli Hvíždala někdy slyšel o „nepříliš nadaném herci“ Ronaldu Reaganovi, který pomohl ukončit studenou válku.

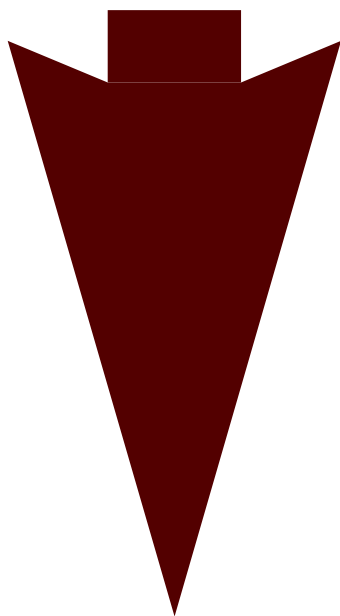
Martin Groman

Karel Hvíždala: Moc a nemoc médií. Jaroslava Jiskrová - Máj a Dokořán, Praha 2003.

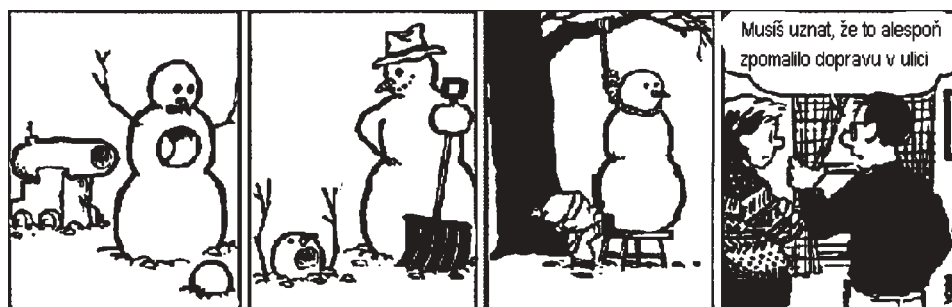
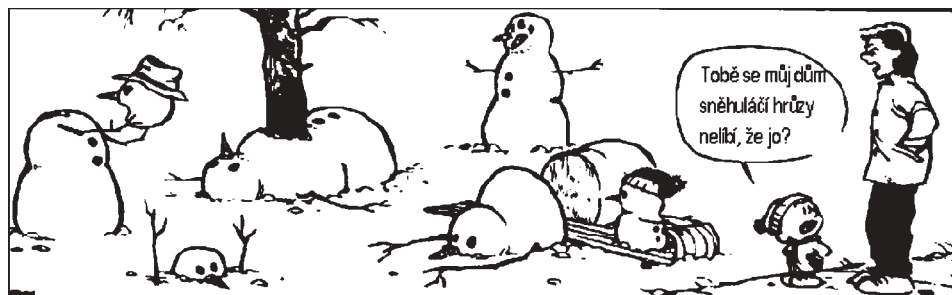
**Zmínění muži (doplnění
dvěmi ženami) se
tentokrát vyjadřují
k mediální produkci,
virtuální realitě,
mediálnímu byznysu,
válečnému zpravodajství,
zodpovědnosti novinářů,
roli médií v demokracii
apod.**

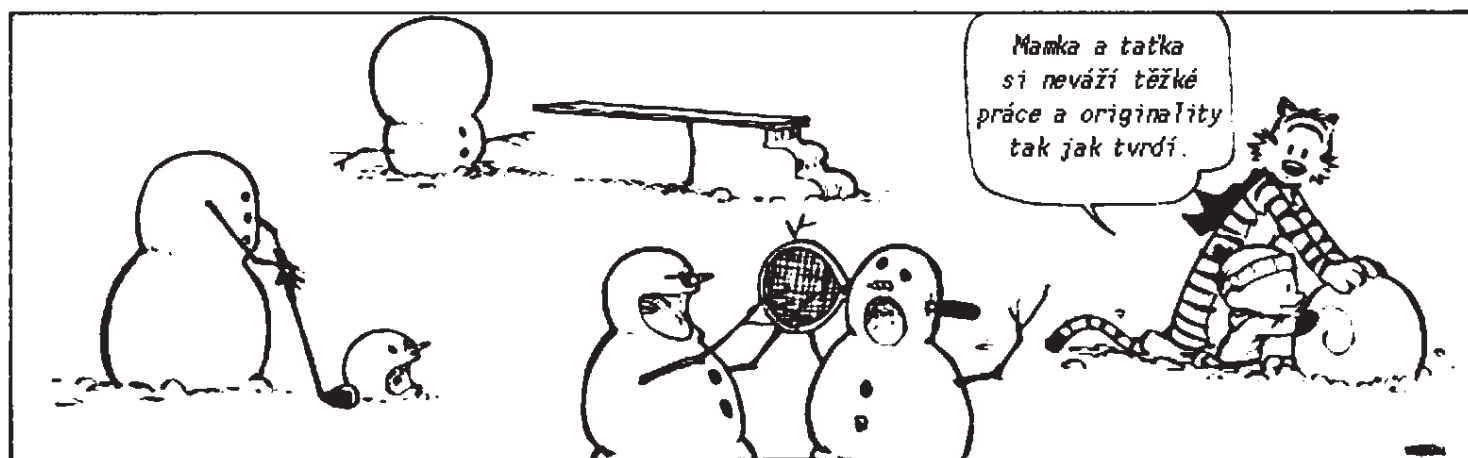
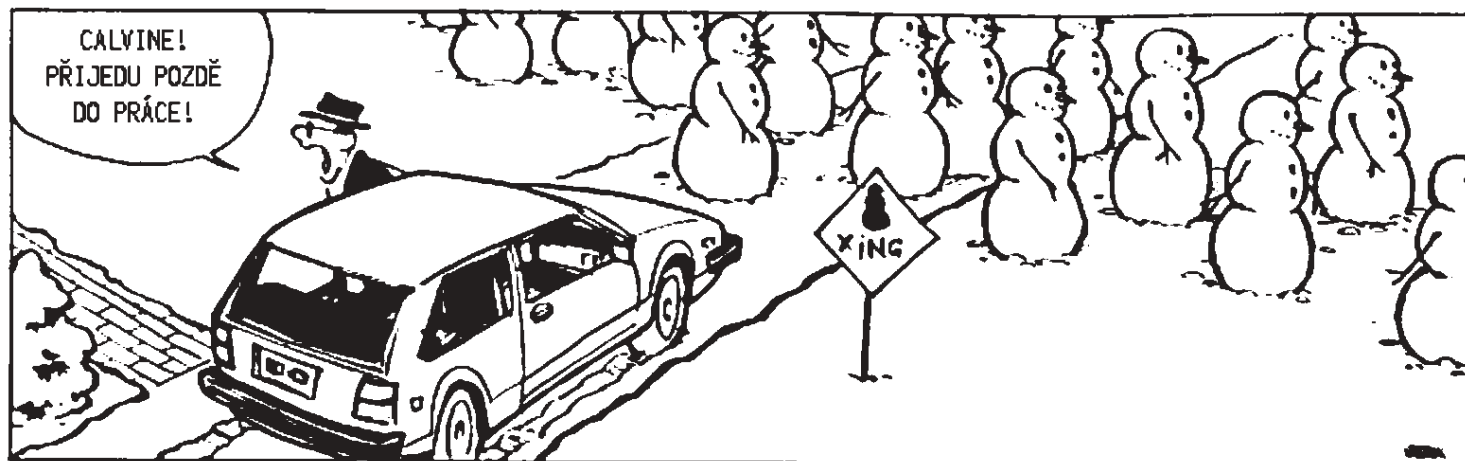
Ze vtipných emailů

(Anonymní autoři)

Sněhuláci

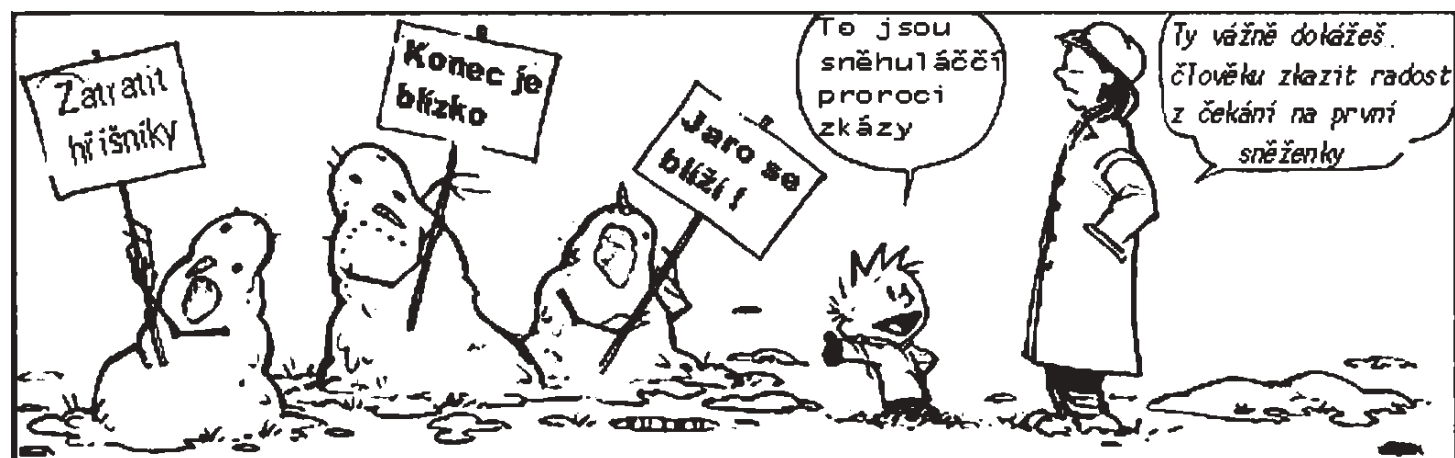
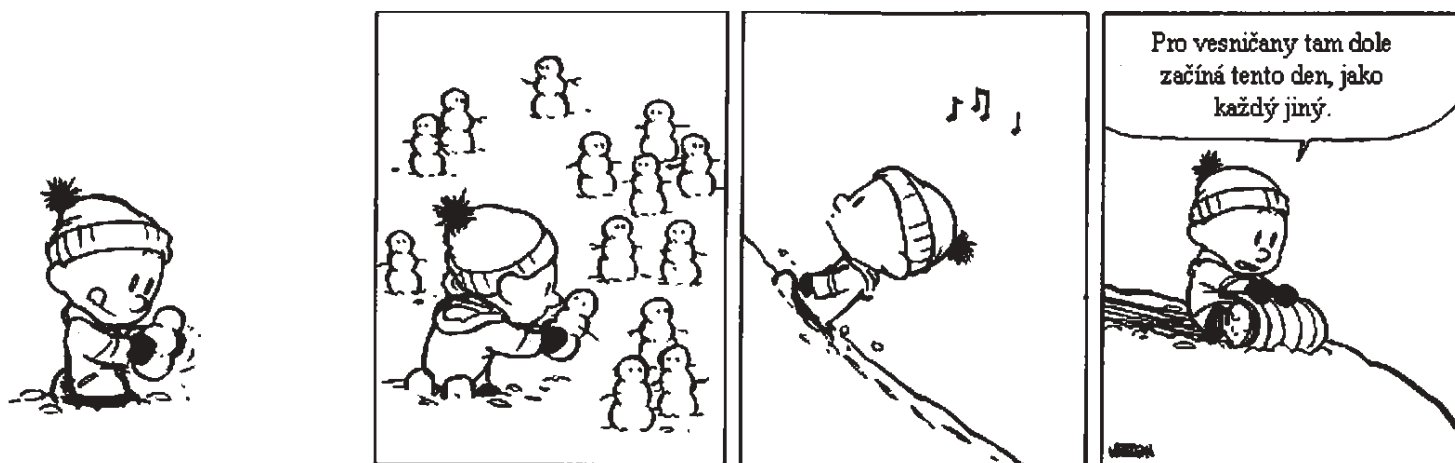
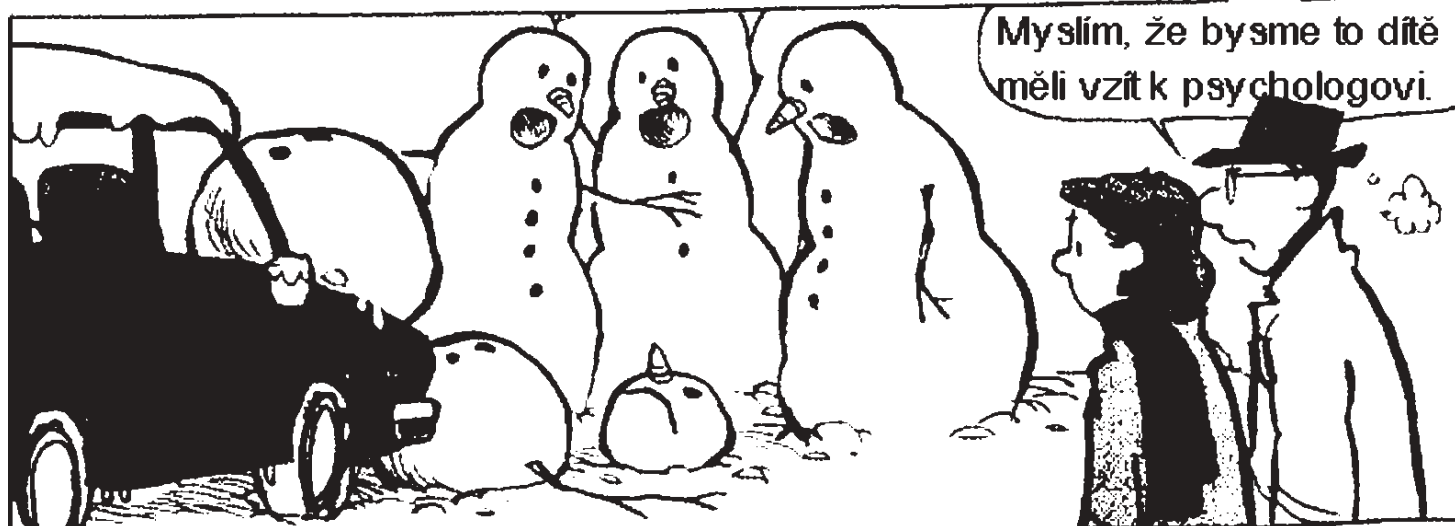

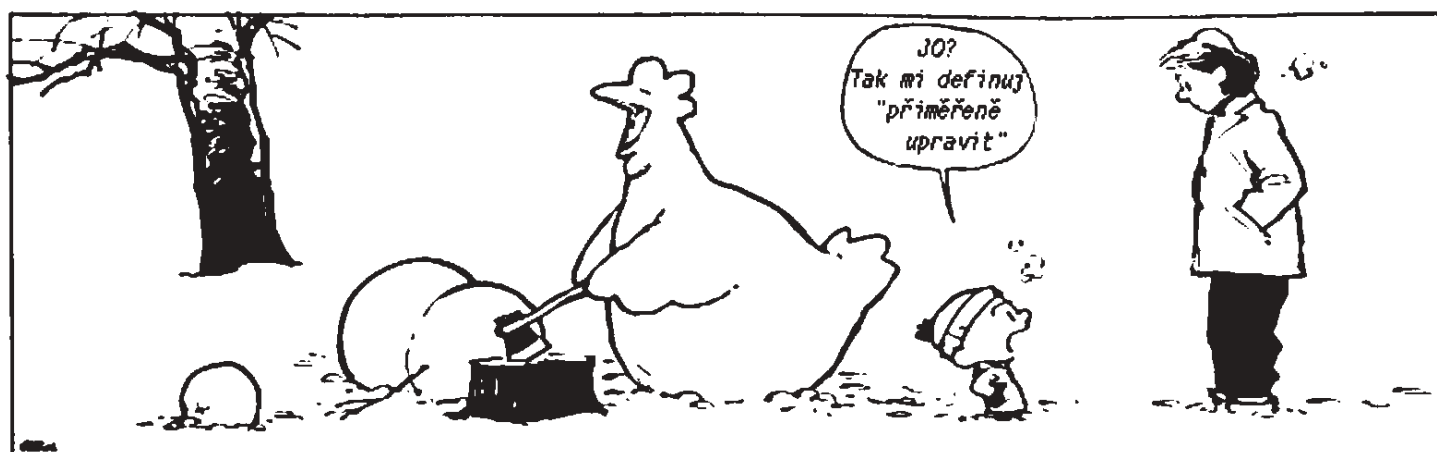
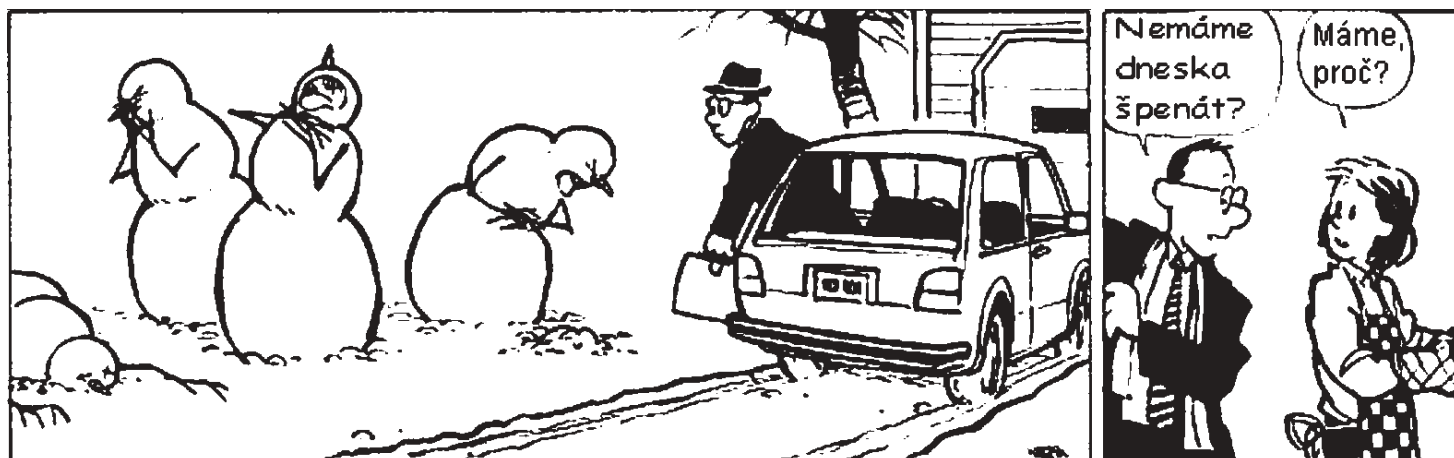

Ze
vtipných
emailů

Sněhuláci

Michal Josephy

— g ggg—g—ee—oooOO—

—ooo—6—666 6—

* 20. 6. 1977, Tábor

Michal Josephy studuje kulturní a sociální antropologii na FHS UK, andragogiku na VŠJAK a klinickou psychologii/psychoterapii na PPF. Spolupracuje s časopisy National Geographic, Koktejl, Reflex apod. Více se o autorovi dozvíte na jeho stránkách <http://www.narayan.cz/>

— g ggg—g—ee—oooOO—

Co je to geografická poezie?

Geografická poezie je pro mne do té míry biografická, že dohromady tvoří jistý druh cestopisu. V tom smyslu, že je mojí součástí, součástí mé „životní cesty“, cestování, života ve světě a procesem „za-svěcování“ se do něj. Pro mou vlastní potřebu vzniká něco jako můj „atlas mysli“ či „malý průvodce podsvětím“. Obé je součástí jedné kartografie; tedy pokusem o exploraci a překreslení mnou dříve neznámých a neprobádaných prostor světa či mysli v něm. Nejsem povinován žádné básnické tradici, žádného básníka neznám (nebo o tom nevím), a když otevřu noviny, tak je tam samý Viki Shock.

Připravila

Kateřina Rudčénková

ELEUSIS

Vždy je to omračující úder ticha,
Který obalí jemné kůstky spánků;

Zpitá vlhkost, která proniká a
Uděljuje tvar mživým parám slov

Krouží nad oblaky, křičí,
vyhladovělí jestřábi;
Myš
utíká skulinou

Přichází augur a dohledává
pupek světa

Cítí

s dušemi nenarozených

A z úst jde sytý kouř;

zadýchává prudkou vůni kvítí.

Drama odrazu se odtrhává od těla:

Koré:

převrácený obrázek v trychtýři panenky

Jeskynní biograf

Barváři na elysejských polích
Mizejí beze stopy

Co ztuhlo do obrysu
Bez formy se vytrácí

Pod práh zametá....

NOSSA SENHORA DA PENEDA

Na zelených sukních bílá oblaka beráneků a ovcí
Procházejí údolí a svah, jdou ohlušujícím tichem

Nadýchané peřiny. Má vůni rána vtisklou do spánků
A labutí lemy šíje

Zvonečky, které se zvukem předcházejí o věčnost

Hlava mi duní nosovkami – Bom Jesus do Monte –
Lokomotiva češe kopce se zastřeným šišláním

ČAS

je Babel.....

.....

průběžné Řízení věže,
imperfektní Praskliny, které se
V Mezi – řečí*
Rozvětvovaly
V Mimojazyk větvi.

* Mezi-říčí (Mezopotámie)

VÍTR OD MARMARSKÉHO MOŘE

Vítr od Marmaru
Roztočil sukno dervišům

Hustá mlha přes Bospor
Zmatek na trhu

Život je tak přímočarý

Vůně
Pečených hams a koření
Zbytek roztočili v kostkách
Rybáři, již vrhají

Stíny duší přes Galatský most

Vítr, jenž vane lehce přes Serailový mys
Hřbety paláce

Zadul na Zlatý roh
Lkavý hlubin moře zpěv

Lodě z Orientu
Spustily Sirény

A těžké kotvy klekly tu

ZÁPAD MĚSÍCE

Sultán již nemůže usnout
Ani v jedné z desítek ložnic
Paláce Dolmabah'e

Za zdmi harému se především
Zakládá na politické intriky

Na rohatém podhlavníku
Sní se upadající sen o orientální nádheře

Mustafa Kemal si zase přihnul

Tomu říkám úsvit Osmanského impéria

— g ggg—g—ee—oooOo—

FLASH BACK TO BRAZIL

(tribute to Vilém Flusser)

Für eine philosophie der fotografie

Lingua e Realidade

Před pár lety v domě Ferreiry da Silvy

Svérázný a s obnaženou lebkou, brýlemi a ostrým nosem

Vypisuje příběh ďábla

Rotací nicoty v bezhlesém snění scest

Jen neslyšný otisk hlemýžďe

Vytváří obraz ulity, šumění a přesýpání

Pohybem rovnováhy

Mírně se sváží Serra do Mar

Pěšina vlasy Joaninhy

A zelné řeky, které tudy protékají

Její polévkou

Na kříži loutka, její těla

A jáma kyvadla

Zavěšena v rámě bezedna

INSTANTBULL

Proběhni pohledem

Město jako arénu, kopyty

Otřes

hlavu z pylu snů

Bílý rohů půlměsíc

Zuřivě brány obléhá

Zatuhlý katapult zdvíhá

Vazy šíjí

Za sebou vleče věnec z rohovic

- A dívka nevzrušeně zívá -

GRANADA

Granada je metafora:

Petit mal Lorca

RHODESIA

I

Střez přízeň hory svaté
Řez písňě stéká krajinou
-w-ru- re-r Léon aboyar-

Vřes syčí když se solí rve
lví mládě impalí
vyhřeznutý sen a

vůni rozžvýkané trávy

II

Modré zvony a bronzová oblaka
Rukama v horečné křeči tančí
Spalující stíny

Hlas zvoní ode stěn

Prosévá
zlatonosné nánosy,
Rez

Polyká ve rtech
V krůpějích
potoky rtuti

Zlatý řez

III.

Stín dá mu kůži stoletého lva
By poznal vnitřek člověka

Stéblo

Hadilovem
rozervané

IV.

(.....)

Řve Písař do slabik

rozpíjení

-V kalužích chvěje se
dech Harpyjí

A bílé vykrájené ticho
Odzráčí se

V zrcadlech dvou verší
Obřezaných

Na kost

— g ggg—g—ee—oooOo—

CORSO DI RICORSO

(věčný návrat téhož: z cesty na Korsiku)

V čelistech Lestrygoňanů

Mizí útesy

a rozbrázděné kmeny laricijských borovic

Vnitřnosti se náhle obrací

A tenká střeva drolí v prudké bouři

Sny, jejichž bílá péra

Přetahují hladinu v dlouhých tazích

Vesly

Sítě žil a chumle vlasečnic

mysl, jež v spirálových kruzích

Opouští vápenitou ulitu

nalomený kryt své křehké skrýše

Hebký Bosý Práh

Vidím své oči, jež v závratích opouštějí kraj

Hranice které střeží Bóje

Louky rozevřených květů

Děložní Hráz

„Skvělý přístav uzavřený ze všech

Stran neporušeným prstenem“*

Němá zřídla/návraty

Ve středu chleba měkká střídka

Zahušťuje její okraje

Spolu s smělým dechem vína

Líbáš začátky v jejich koncích

Řekla na plná ústa:

Tvými ústy promlouvají

Drobty mrtvých

* Odysseia, zpěv X.

PERU

Čile pončo

ALCANTRA

Se stříškou nad a

Gravitace nás drží při zemi

On byl námořník

Ona poběhlce

Pozn. Alcantra je lisabonská „mokrý čtvrť“ plná doků, loděnic, dílen, námořnických hospod a nevěstinců. Tvoří ji a zastřešují příběhy nárazových setkání a náhodných protnutí, střenky nožů a pach rozdrcené cizrny. A ničím nepodložená – odpoutaná fantazie „suchozemských krys“, která je sem přitahována lany a vikýři. Pevný a zemitý základ této čtvrtě „rozčtvrcených ryb“ je jištěn kotvou vtetovanou pod kůži.

Carův dárek

Před nedávnem teda
– co je to vlastně to
nedávno – jsem psal
o **Public Image Ltd**,
kapele, kterou Johnny
Rotten (tedy Lydon), ex
Sexualpistolník, založil
po orgasmu spojeném
s punkovým výstřikem.
Na konci 80. let se
i náboj **PIL** značně
vyčerpal, ale to asi tak
musí být.

*L*evné knihy přišly s dalšími, zajímavými aktivitami. Firma začala přímo připravovat nebo se spolupodílet na vydávání cd. Jsou levná, aktuální a příjemná. LK sponzorovaly turné Létající cirkus live (4. 10. 2003, Praha-Abaton) a cd z té akce pod názvem Restaurace & Music bar Kuře v hodinkách uvádí Létající cirkus - Hudba Praha, Echt!, Divoký srdce, Pospíšil & Zatloukal, Vega. Celkem 16 skladeb, čas 62:30, 79 Kč. Druhé cd má název Beat infusion 2003 a je na něm 20 skladeb od začínajících, více či méně známých kapel např. Jarmark, Peschata, Mezi proudy, Hroší farma, Cocote minute, Los Bastardos (včetně kontaktů).

Před nedávnem teda – co je to vlastně to nedávno – jsem psal o **Public Image Ltd**, kapele, kterou Johnny Rotten (tedy Lydon), ex Sexualpistolník, založil po orgasmu spojeném s punkovým výstřikem. Na konci 80. let se i náboj **PIL** značně vyčerpal, ale to asi tak musí být. Jedině Dylan nebo Stouni jsou schopni sami sebe vykrádat vkusně a s noblesou. Desetiskladbové album 9 bylo vypuštěno do závodů ekonomické verifikace užité hodnoty (jak jinak nazvat to, zda se album „ujme“?) v r. 1989. Devítka je pokračováním linie od předcházejícího alba Happy (stejně se tak jmenuje i první skladba). Takže už dávno ne ani punk-rock, spíše moderní rock spojený s vlivy dance. Tím ale netvrdím, že to není k poslechu. Pořád zůstává plný, někdy jedno-

tvárný Lydonův hlas a za ním šlapající kapela. Proč ne? Když někdo umí nové věci zpracovávat, vycházet jim vstříc, ale zůstat „na své straně“ ulice, tak to nemůže někomu vadit. Nemůže být přece každý výrobek PIL kopií fantastické desky Second edition. Zakoupil jsem v halabala výběru, v Levných knihách na Poříčí za 199 korun. O 100 levněji než v obyčejném bazaru. I k hudbě je třeba přistupovat ekonomicky!

Ve slevách v Bontonlandu už něco nového najdu málokdy – sklady se pomalu vyprazdňují a nové věci se asi nahrávají v menších nákladech. Ale **Zuzana Homolová** a její Slovenské balady stojí opravdu za to. 14 skladeb zpívá slovenská Madona s hudební (zadání) podporou Vlasty Redla. Cítím z ní „velebnost“ a klidně se tomu směřte, jako z Nico. Redl i Homolová pochopili, že když chtějí přiblížit lidové nápěvy současnému posluchači, aby nedošlo ke křeči, nejlepší variantou je až minimalistický zpěvový projev, ke kterému hudební nástroje dělají jen jakési můstky. Homolová to svým měkkým, lahodným hlasem utáhne. Jako Hutkův antipod prostě přistoučila (nebo Redl? nebo oba dva?) k nepísničkáření, jen k přenosu, bez vnosu osobitosti, je vlastně spíše jakýmsi rezonátorem – jako kdybyste otevřeli nějaké staré zpěvníky

K tomu není co říci, Afrika je především stále neprobádaná, udivující, fascinující.

a z nich se se začala vinout hudba... Každá balada je v bookletu zasazená do prostředí, ze kterého vzešla, případně jsou k ní uvedeny jiné variety ze střední Evropy. Na pozdní večery, když chcete jen tak vyplout očima z pokoje ven do tmy – ideální poslech. Za 149 Kč.

Tak zase **The Byrds**. Já vím, že už poněkoli káté. Ale ptáci jsou vlastně protipólem toho, co mě zajímá na britském folkrocku. Jde o kořeny, o prameny, ze kterých to americké vzniklo. V USA to není středověká hudba, takže je to černošské blues (i když po mnoha peripetích). Deska *Untitled* má sice parametry bestky, nebo dokapu, tedy toho, co vydávají kapely jaksi navíc, ale v tomto případě jde o regulérní řadovku z r. 1970. Na 2LP vyšlo 16 skladeb (některé v live provedení), dvě od Dylana, s tím, že např. *Eight Miles High* má stopáž 16:07, a chlapci se na ní vyblbli, jak bývá na koncertech zvykem. Každý nástroj (basa, bicí) dostal svůj prostor. V r. 1998 byla tato deska realizovaná jako 2 cd, s tím ovšem, že nejde o 2cd, prodávají se zvlášť, aspoň tak to vychází z bookletu té první. Na druhé je 14 dalších alternativních verzí, studiových nahrávek nebo živých „performancí“. Jsou tam dal-

ší 4 dylanovky (třeba *This Wheel's on Fire* – Danko/Dylan), a je mně nejasné, proč to nevyšlo do kupy. Tohle cd jsem koupil za nesitelných 249 v pro mě nejstarším bazaru ve Vltavské. K Byrds je možno dodat, že jejich předcházející jméno bylo The Beefeaters, tvoří linku od Dylana k třeba R.E.M. Nejdůležitější postavou byl Roger McGuinn, i když nejslavnější asi David Crosby (nejen pro svoji vizáž, ale díky členství v **CSN&Y**). Kapela se „udělala“ na Dylanově hitu o chlapci s tamburínou, výše jmenované skladba *Eight Miles High* znamená pro kapela zase průlet bránu do psychedelie (měli občas problémy s drogama, to zase jo). Zlaté roky se počítají 1965-1968, kapela končí v r. 1973. Z původního složení jsou pánové G. Clark a M. Clarke už na pravdě boží. Osobně musím říci, že jsem je měl v mládí raději než cokoliv jiného, a hodně se na tom podepsala deska, kterou vydal Gramofonový klub. Když jsem si říkal, že bych chtěl někdy něco zkusit brnkat, tak že tudy vede cesta. Po více než 25 letech vícemé-

ně tvrdím to samé. No, s nějakými místními experimenty...

V bazaru Vltavská jsem ukořistil za uspokojivou cenu 249 Kč cd **Geoffrey Oryema** *Beat Border*. Vydal P. Gabriel ve své edici *Realworld*. Deset skladeb... K tomu není co říci, Afrika je především stále neprobádaná, udivující, fascinující. Oč více je chudší v peněžním vyjádření, o to je bohatší v nadstavbě. Tenhle chlapík se narodil v Ugandě, tam měla jeho rodina nějaké politické nesrovnalosti s Idi Aminem (a to byl známý rezník a uzenář), tak se objevil v Paříži, která byla na začátku 80. let centrum „Afriky“, ale spíše té netradiční; Oryema je ale klasický folkař. První desku *Exile* (1991) mu produkoval B. Eno. Moje deska je z r. 1993 a je považovaná za nejlepší (po ní vydal ještě 3).

Jakub Šofar

Jiří Krejčík

Jeho jméno znají nejen diváci filmů Týden v tichém domě (1947), Svědomí (1948), Morálka paní Dulské (1958), Vyšší princip (1960), Čintamani a podvodník (1964), Penzion pro svobodné pány (1967), Svatba jako řemen (1967) či Božská Ema (1979). Ti mladší znají jeho tvář také z rolí nenasytého řezníka ve Slavnostech sněženek („Já vás varuju pánové, já všechno sežeru!“) a profesora kardiologie Stárka v Pelíšcích („A ten pacient mi o svatební noci exitoval...“). Málo se ví, že Jiří Krejčík po léta režíroval divadlo, v Činoherním klubu například vytvořil dnes už legendární incenaci O'Caseyho Penzionu pro svobodné pány (v níž roli Halibuta převzal po Vladimíru Pucholtovi Jiří Menzel), která byla na repertoáru divadla celkem 16 let...

U příležitosti předpremiéry tohoto dokumentu jsme si dali první schůzku a řadu odpolední se scházeli v mléčném bufetu na dejvickém Kulaťáku.

proti zkáze

Jiří Krejčík je, jako každý tvůrčí člověk, složitá osobnost, a jako takový je pro některé své současníky přirozeně obtížně stravitelný. Jeho výlučnost dává podnět oblíbeným „veselým historkám z natáčení“, které o něm vyprávějí umělci (Miroslav Donutil, Bolek Polívka, Jiří Sovák, Pavel Landovský) a které jsou mnohdy vymyšlené. Jiří Krejčík říká (tuto větu požadoval vypsát doslova), že „je celá řada neuvěřitelných a absurdních příběhů, které jsou pravdivé a legračnější a ty tradovány nejsou.“

Pokud se člověk zabývá osobností pana režiséra, musí si nejprve uvědomit dvě základní věci: Jiří Krejčík je, nejen ve vztahu k práci, ale i k celému životu velice zodpovědný, s čímž možná souvisí i datum jeho narození, narodil se v posledních měsících 1. světové války, v červnu 1918, a zažil tedy dobu demokratického Československa, jež ještě nežilo v intencích vlčích dob pozdějších. V roce 1990, když se začala chystat privatizace barrandovských studií, se svou autoritou snažil zabránit, aby Barrandov privatizovala akciová společnost Cinepont s generálním ředitelem Václavem Marhoulem. Stát argumentoval tím, že bude stále vlastnit tzv. „zlatou akci“, o kterou nakonec stejně přišel a Barrandov se stal majetkem Třineckých železáren, část objektu získala televize Nova a zbytek je pronajímán cizím produkcím, které si tradičně během filmování vyvěšují nad Barrandovem svoji státní vlajku (donedávna tam visela turecká). Posledních dvacet let se Jiří Krejčík věnuje tvorbě televizních dokumentů, z toho dvanáct let ho mj. zaměstnávala kauza restaurační budovy Národního divadla v Praze, která byla v roce 1991 zmatečně vrácena církevnímu řádu Voršilek, na jejichž pozemku kdysi stála (zapomnělo se, že Voršilky ho už v roce 1935 státu prodaly), načež jej řád pod cenou prodal firmě Themis, která už desetiletí den co den sverepě znemožňuje provoz naší první scény. Před časem byl v České televizi uveden Krejčíkův dokumentární film Národ sobě. U příležitosti předpremiéry tohoto dokumentu jsme si dali první schůzku a řadu odpolední se scházeli v mléčném bufetu na dejvickém Kulaťáku. Pan režisér přinesl na první schůzku jednu strojopisnou stránku textu, který prý psal v noci s nadějí, že snad alespoň jedny noviny uveřejní přesně to, co by chtěl říct. Tento svého druhu manifest otiskujeme za rozhovorem.

Bohatství a chudoba

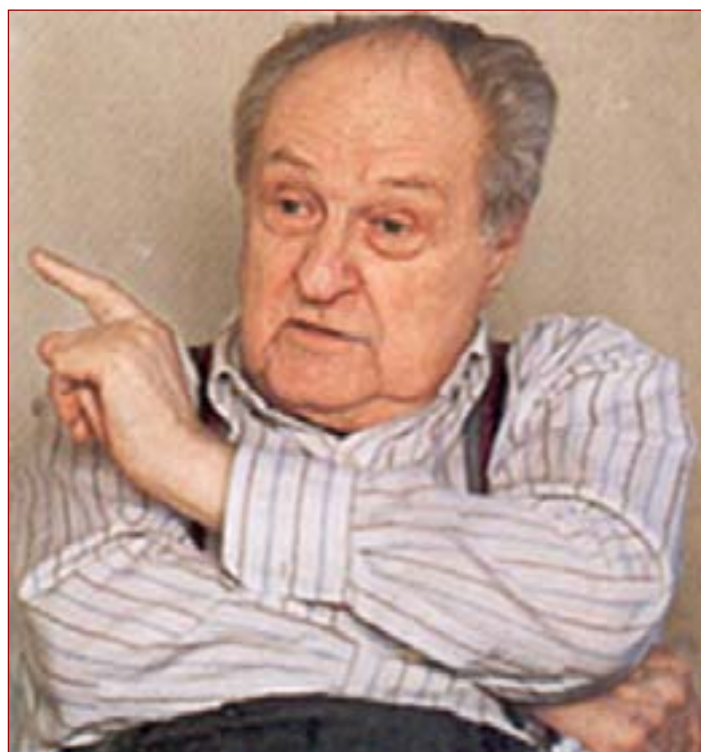
Zachmuřená tvář režiséra Krejčíka s nezaměnitelně zamyšleným výrazem se na chvíli vyjasnila po mé otázce, proč jsme se měli sejít právě tady, v mléčném baru:

To je taková moje profesionální studie. Do téhle hospody chodí ty chudějci situovaní lidi, a ty já mám nejradši. To, co vidíte kolem sebe, tak to už jsem natočil. To jsou témata, která mě zajímají: třeba tahle babička, která počítá poslední mince a přemýšlí, jestli si koupit nebo nekoupit tu kobližku, v krámě dřívě veřejně přístupném, dnes pro obecnou drahotu veřejně nepřístupném. Zároveň bych se rád dostal na takovou párty, které v Právu fotí fotograf Zajíc, to by byl zajímavý kontrast.

Chvíli jsme mlčeli. Potom zákonitě přišla moje otázka, co s tím vším, jak se s tím srovnat. Pan režisér si poposedl a začal vyprávět:

Kapitalismus a komunismus jsou svinstvo, já osobně jsem vymyslel teorii dvou prdelí těsně přitisknutých k sobě, z nichž z jedné člověk vyleze a octne se v druhé. Já jsem člověk, který z chudoby vzešel, zápolil s ní a zápolí s ní dodnes, takže cítím s těmi, kteří se nemohou bránit. Jestli je tohle levičáctví, pak jsem levičák. Nezávidím těm, kteří jsou bohatí, když je jejich bohatství poctivé. Masaryk krátce po založení Československé republiky řekl, že aby se národní stát mohl naplno rozvinout, bude potřebovat padesát let nerušeného vývoje. Nebudu vypočítávat, oč vše jsme byli ochuzeni tím, že se to nenaplnilo, to je úvaha mimo nás, úvaha o tom, v čem jsme. Jen malý detail: můj předrevoluční důchod, ač byl mnohem

nižší, než je ten dnešní, měl podstatně vyšší kupní sílu, a to mám ve škále důchodců jeden z nejvyšších hrubých důchodů: devět tisíc korun. Když mám ale zaplatit nájemné, elektřinu, telefon, teplo a poplatky za televizi a rádio: tak jen na to měsíčně doplatím 2000 Kč nad částku svého důchodu, takže kdybych měl spoléhat jen na stát, byl bych už v domově důchodců nebo v blázinci. V sedmdesátých letech byla moje situace ještě horší. Jakožto režisér jsem byl zaměstnancem Barrandova – bral jsem šestnáct stovek měsíčně, ale fakticky jsem byl bez zaměstnání, se třema dospívajícíma dcerama na krku. V tomhle rozpolezení jsem potkal na ulici doktora Purše, ředitele státního filmu, který byl z právnické fakulty spolužákem premiéra Štrougala a spolu tvořili protiváhu Biřákovi, takže když měl zrovna v politice navrch Štrougal, daly se dělat velice dobré filmy. Šel s hlavou svěšenou. Pozdravil jsem ho a ptal jsem se, jak se mu daří. „Ale, já už na všechno kašlu,“ řekl mi Purš, což bylo neklamně znamení toho, že mají zase navrch Biřák s Müllerem. „To vidím, hlavně na mě,“ postěžoval jsem si. „Ale vůbec ne,“ řekl Purš a šel dál. Skoro deset let jsem už tenkrát nesměl filmovat, šel jsem tedy k Puršovi, seděl jsem v jeho předpokojí, když se vtom otevřely dveře, Purš mě vtáhnul dovnitř, kde seděl dr. Zdeněk Mahler a říká: „Krejčík nemá co dělat, ty zas máš scénář o tý Destinnový, a kňučíš, že nevíš, kdo ti ho natočí, tak to dejte dohromady!“ Tak po dvanácti letech mlčení vznikla Božská Ema.

To je
taková
moje
profesionál
ní studie.
Do téhle
hospody
chodí ty
chudějci
situovaný
lidi, a ty já
mám
nejradši.

Jestli je tohle levičáctví, pak jsem levičák.
Nezávidím těm, kteří jsou bohatí, když je jejich
bohatství poctivé.

Filmy

Začal jsem otázkou na dvojdielný film *Císařův pekař a Pekařův císař*, na jehož scénáři se Jiří Krejčík (s Janem Werichem a Jiřím Brdečkou) podílel a původně ho i režíroval:

Císařova pekaře jsem začal točit s Werichem v době, kdy Werich každodenně hrál v Karlínském divadle Divotvorný hrnec. Hrnec, který má takovýto záprah, má takový rytmus, že když se vrátí po představení domů, nemůže přirozeně hned usnout a usíná dlouho po půlnoci. Jenže my jsme začínali filmovat v devět, což znamenalo Wericha v půl šesté doma vzbudit, aby mohl být v šest v maskérně. V devět byl Werich na place, namaskovaný, ale vnitřně spící. Začali jsme točit záběr a Werich říká: „Poslyšte, Krejčíku, a není to blbý?“ „A co navrhuje, pane Werich?“ Poklepal mě po rameni se slovy: „Promyslete to“, a šel do šatny spát. Odpoledne ožil, záběry jsme natočili, ale pořád se ztrácela půlka dne. A začal se neplnit plán. Druhý negativní vliv mělo Werichovo každodenní divadelní vystupování na náš film v podobě Werichova projevu. Byl z divadla zvyklý na široká gesta, ale pro film je třeba subtilnějšího výrazu. Já jsem se snažil Wericha tlumit, ale on měl strach, jestli to nezavádím do civilismu, že to nebude sranda. V tomto stádiu naší komunikace si při scéně koupání Rudolfa v bazénu rozřízl nohu, a to byl konec. Byl jsem z filmu odvolán a po mně ho dostal Martin Frič, o němž se vědělo, že se s Werichem jako jeho starý dvorní režisér umí dohodnout.

Svatba jako řemen je film, který mám od Jiřího Krejčíka nejradši, a který mě k jeho osobnosti přitáhl. Černý, sarkastic-

ký a pesimistický humor, jaký představuje (dívka obviňuje ženicha ze znásilnění, ač jí vůbec nevadí, že byla znásilněna, vadí jí, že se jí nezmocnil ten z party, který se jí jediný líbil, tím zkaží svatbu jedné rodině, ožere dva esenbáky a nakonec si ještě zlomí podpatek u boty a na peróně, kde to všechno začalo, si rozbije hubu) je totiž přesně můj šálek čaje.

Svatbu jako řemen napsal Mahler tak, že se nedala schválit. Napsal totiž nejen tajemníka jako lumpa, ale i oba policajty jako blby, jednoho měl hrát Hlinomaz a druhýho Sloup. Naštěstí se nám povedlo z toho staršího udělat takovýho hodnýho strejce (toho pak hrál Ostrčil) a na roli toho fanatika se sám a dobrovolně přihlásil Pucholt.

O'Caseyho Penzión pro svobodné pány si ze všech filmů Jiřího Krejčíka získal největší uznání ve světě, na základě jeho úspěšné divadelní inscenace byl Jiří Krejčík pohostinsky přizván do helsinského divadla k inscenaci Millerových Čarodějke ze Salem.

To, co se nám povedlo v Penziónu, že mi ve studiu postavili celou ulici kdesi v Anglii, by se dneska nemohlo stát ani náhodou. Přitom už televizní inscenace (v níž hrál roli Halibuta Vladimír Pucholt, který tentýž rok emigroval a už třicet let mi telefonuje) byla velice velkorysá. Šestnáct let mi leží v šuplíku scénář na motivy povídky Karla Čapka Peníze, ovšem paní dramaturgyně z České televize, která to měla produkovat, mi napsala, že to nelze natočit. Ať to přepíšu do interiérů, ať se to odehrává v nějakém pokoji, na chodbě, v kuchyni a na záchodě (ačkoli je to povídka, která se ode-

To, co se
nám
povedlo
v Penziónu,
že mi ve
studiu
postavili
celou ulici
kdesi
v Anglii, by
se dneska
nemohlo
stát ani
náhodou.

Své rodině
jsem spíš
na obtíž
než
k užitku, tak
co se
mnou?!

V zahrádce
se nerýpu,
hrál jsem
šachy,
mariáš
a domino,
ale ve
skutečnosti
žádné
koníčky
nemám.

hrává převážně v exteriérech). Takové jsou důvody, proč jsem od Božské Emy nedostal do ruky filmový pás. Dneska už se klacky pod nohy lidem nehází, ale natahují se neviditelná lasa. Člověk, který se na to dívá, ta lasa nevidí, takže se mu může zdát, že ten člověk upadl sám od sebe.

Hry lásky šálivé jsou milý komorní příběh z casanovovských dob s Magdou Vášáryovou, Jiřím Sovákem a Pavlem Landovským...

Příběh, který vám budu vyprávět, přesně ukazuje na to, jak nelogicky jsem společností pojmán jako lump. Nedávno byly v televizi Úsměvy Magdy Vášáryové, a tam paní Vášáryová panu Hanzlíkovi řekla, že mě jednou při natáčení začala škrtit. A nikoho nenapadlo se zeptat: „Ale, proboha, proč?!“ Přitom já si pamatuju, že při natáčení Her lásky šálivé najednou paní Vášáryová zařvala, že by všechny Čechy měli pověsit. Osvětlovači okamžitě zhasli reflektory a kameramani přestali točit se slovy: „Tak s touhle slečnou už ani metru!“ Jenže mně scházely dva dny natáčení, tak jsem za nimi běhal a říkám: „Holka pitomá, nemyslela to tak...“ Tak se paní Vášáryová omluvila, že by všechny Čechy neměli oběsit, že by měli oběsit jenom Krejčíka a jednu kostymérku a točilo se dál. No představte si, kdybych já v Bratislavě na Kolibě prohlásil, že by všechny Slováky měli oběsit! To už se domů nevrátím! Ale anekdoty o mně kolují pořád dál, jako „veselé historky z natáčení“ tzn. jak se někdo posral, jak se někdo přerek, jak paní Baldová místo „Šiju si sukni“ řekla „Šukni si šukni“ a Jaroušek Vojta místo „A trp!“ řekl v Jiráskově Lucerně „A prd“, a když to chtěl opravit, řekl to po druhé...

Důchodce

Je mi 85 let, už dávno mi bylo doporučováno, abych se odebral na zasloužený starobní odpočinek. Je to vlastně doba čekání na smrt. Jsem doma, občas točím v televizi, učil jsem na FAMU dokumentaristy práci s hercem, ale ty děti už měli jinde svoji práci, jednou přišly, podruhé nepřišly, a tak se to dělat nedá. Svě rodině jsem spíš na obtíž než k užitku, tak co se mnou?! V zahrádce se nerýpu, hrál jsem šachy, mariáš a domino, ale ve skutečnosti žádné koníčky nemám. Mým jediným koníčkem je práce a bez ní jako bych nebyl. Jsem režisér, který je nepohodlný proto, že za malé platy chce od lidí, aby odváděli solidní práci, což když někdo nedělá, tak bych ho skutečně zarazil do zdi. Tahle doba už je mi nepochopitelná. Podívejte se na támhle toho cizince, jak žere. (*Pan režisér mě nutí, abych se podíval, ačkoliv bych se musel otočit a Balkánec by si toho zákonitě všiml a mohl by mi rozbít hubu.*) Podívejte se, to za to stojí. Jak žere a otevírá přitom hubu. (*Co se v restauraci děje, nelze slovy popsat, vzniká typická krejčíkovská klauniáda, pan režisér se královsky baví a já se třesu strachy.*) Nedávno jsem byl na večeři, kde byl taky francouzský režisér Alain Robbe-Grillet, který tam pouštěl nějaký svůj film, bylo to otevřené porno, za které by se nemusela stydět ani televize Nova, a tenhle kultivovanéj Francouz tam žral kuře jako zvíře, že ten za váma ještě jí kultivovaně. To už Italové, který jsou známý prasata, ale andělé k ženám, když je poledne, tak i na poli roztáhnou „una tavola calda e una botiglia con vino, pasta suta, tuta dolcezza di uomini“ (Tabuli s šedivým ubrusem a láhev vína, těstoviny se šunkou a všechny lidské příjemnosti).

Závěr

Doprovodil jsem pana režiséra do lékárny, kde si chtěl zjistit cenu pastilek, kterými ho obdaroval jeho přítel, aby mu mohl částku za ně vrátit. S modrou vestou a na ruce s hodinkami, které mu věnovala jeho bývalá hvězda, dnes torontský dětský lékař, Vladimír Pucholt, a které si uchovává jako oko v hlavě se zastavil u restaurace, kam dřív chodíval a kde se zatím zpětínasobily ceny. „To máme karí, tisíc dvacet pět korun...“

A tak přímo na ulici začala zase vznikat scéna, jakoby vystřižená ze Svatby jako řemen.

Připravil
Tomáš Koloc

Osobní výpověď

Můj život a život většiny mých soupeřů byl neradostný, plný trápení a neustálého zápolení se zákeřně se vynořujícími krizovými situacemi. První republika byla naplněna důsledky těžkých hospodářských krizí; nezaměstnaností, každodenním zápolením o zajištění nejnáléhavějších životních potřeb. V době svého mládí, kolem středoškolských studií jsem zažil víc bolestného než radostného. Nastala katastrofa vlasti, mnichovský diktát, rozpad státu, strastiplná válečná léta, pracovní úřady, které s pomocí gestapa umísťovaly na práci do Říše. Nejtěžší úděl si protrpěli naši Židé...

Vážím si Židů. Byli mezi nimi géniové, mimořádně nadaní lidé, kteří obohatili umění, vědu a mnohé jiné oblasti lidského konání. Ale je třeba otevřeně říct, že mezi nimi byli často také lidé špatní, vydřiduši, lichváři, kteří parazitovali na zuboženém vesnickém lidu. Budme spravedliví ke všem.

Křivdy, bezpráví páchané na nevinných, poctivých lidech, byly strašlivé. Zápolili jsme s třídním nepřítelem. Nenávist je strašlivá, zužující a ďábelská síla, ničící vše dobré a poctivé.

Přišla svoboda, znenadání se stalo něco, co jsme již neočekávali, že se může stát. Já sám jsem tomu stále nemohl uvěřit, obával jsem se, že se bude opakovat osmašedesátý rok, kdy naše naděje byly ze dne na den brutálně zničeny a postiženy.

Ani jsme se nestačili nadechnout a uvědomit si nové podmínky života a vyvstaly před námi netušené, neočekávané starosti a problémy, které jsme nikdy nepoznali a byli jsme zcela bezradní v otázce, jak se s nimi vyrovnat. Dolehly na nás těžké situace, jako když se náhle změní podnebí. Myslím, že ta naše proskribovaná „demokracie“, zdaleka není skutečnou demokracií. Volení zástupci lidu provádějí jakési podivné zápolení, které valně neprospívá uspořádání uspokojivých životních podmínek. Ohrožené zdravotnictví, krizová ekonomická situace nemocnic, krachy a tunelování bank a peněžních ústavů, spekulativní podnikání způsobují dalekosáhlé neodčinitelné škody. Někteří zástupci lidu podnikají nepochopitelné snahy o svržnutí vlády a poslanecká sněmovna se místo řešení naléhavých potřeb stává jakýmsi podivným kolbištěm, kde se jeden poslanec druhého snaží znemožnit, zesměšnit, zničit, zpochybnit, zahubit.

O věc, kterou by měli uspokojivě vyřešit, už vůbec nejde. Jde jen o politickou moc, o prosazení partikulárních zájmů a pochybné spekulace. Kdo má nebo nemá pravdu, nelze rozzeznat. Při pohledu na jednání poslanecké sněmovny vysílaný Českou televizí na mě doléhá těžký smutek. Návrh se navrhne, proběhne diskuse, rozprava, kterou nikdo neposlouchá. Řečníci mnohdy mluví k prázdným lavicím. Dobrá, prospěšná věc se dá k hlasování a návrh není přijat. Nejzávažnější volba, volba prezidenta republiky byla rozhodnuta jedním jediným hlasem (míním poslední volbu Václava Havla). O zvolení Václava Klause rozhodly dva hlasy. O důvěře vládě rozhodly také dva hlasy. Byly-li ty dva hlasy sociálně demokratické či pravicové, to už zůstane navždy tajemstvím. Ať už se rozhoduje o důvěře nebo nedůvěře, když nakonec rozhoduje jeden nebo dva hlasy, je to vážné a znepokojující. Je to varovný signál, že společnost je nesmiřitelně rozpolcena. Co chtějí jedni, zavrhnou druzí a naopak. Občan-volič se nakonec nedozví ani to, proč se nedohodli o dobré a obecně prospěšné věci. A „zástupci lidu“ to řeší stoickým klidem, v televizních diskuzích se obviňují, lžou, strašlivě se urážejí, ale nikdo se už neobhájí, neospravedlní, je to asi samozřejmá lež, která jaksi patří k politickému zápolení. Z obzoru zmizela morálka, etika, „dobré mravy“, které ve svém kodexu ukládá zákon. Médium, ve kterém pracuji, televize, nemá peníze ani na to, aby se uplatnili talentovaní tvůrčí lidé. Dnešní doba je dobou rozcestí: buďto tvůrčí lidi zahubí, anebo přežijí. Každopádně, místo jejich tvorby se v televizi každodenně střílí, auta létají v plamenných saltech do vzduchu. Nikdy už nikdo nespočítá, kolik výstřelů denně v televizi padne, a kolik životů je zmařeno...

Nemocnice

Česká televize to sice popírá, ale povzbuzena lidometry už horlivě chystá dalších třináct pokračování nesmrtelného seriálu, tentokrát pod názvem Nemocnice ještě po sedmi letech a dvou a půl měsících. Redakci Dobré adresy dala exkluzivně jistá kavka tajně nahlédnout do několika stránek ukradených ze scénáristova zápisníčku. Z nich je zřejmé, že i nadále budou Nemocnicí hýbat ožehavá témata současnosti, jako je rasová, náboženská a pohlavní diskriminace, krize ve zdravotnictví nebo psychologie dětí bez otce. Z ukradeného scénáře, který máme k dispozici, ale do zveřejnění tohoto čísla jej budeme muset vrátit, lze o dalším volném pokračování nevolných osudů povolných postav Jaroslava Dietla vyčíst následující:

Nová série začíná, stejně jako ta stará, úmrtím. Po dlouhém období pevného zdraví náhle skonal starý primář Sova. Na poslední rozloučení s ním se přibelhávají tisíce lidí, většinou ti, které milovaný primář operoval. Truchlí i celá nemocnice. Ředitel Blažej je pohnut tím, že mu již starý Sova nebude tak často vstupovat do života, Karel pije (vodku). Doktorka Králová sděluje dceři Elišce, že právě zemřel její otec.

Marta a Vašek Pěnkavovi stále splácejí dluhy, ale jsou šťastni, protože mají vnuka, malého míšence Lájoše Pěnkavu, s nímž si rádi hrají hru Malý podnikatel. Lájoš neustále vyhrává, zatímco Vašek láme rekordy v počtu bankrotů. Zhruba v polovině nové série se k Pěnkavům starším štěstěna obrací ještě víc: Marta se vlastní pílí opět vypracovává na

vrchní sestru a Vaškovi je zbytek dluhu prominut za dobré chování. Od toho okamžiku se Vašek na všechny usmívá tak krásně, až je píchá u srdce a musejí být hospitalizováni na interním oddělení borské nemocnice.

Blažej má co by ředitel zpočátku poměrně úspěch, zvláště poté, co každou sobotu v poledne pravidelně odpovídá na otázky pacientů i obyvatel Boru v rámci akce „Volejte řediteli“.

Rodině dr. Machovcových přináší malý Milan jen samé neštěstí, protože je to nezkrotitelný spratek, patrně po tatínkovi. Nezabírají na něho ani psychiatrické techniky dr. Machovcové, ani nářky sebelítosti dr. Machovce. Ten dokonce dochází k závěru, že štěstím, které mu bylo věštěno, spíš než dítě byl asi míněn onen dlouho toužebně očekávaný primariát a začíná o něj znovu usilovat. Svému známému novináři sdělí (pod pseudonymem zdroj, který si nepřál být jmenován), že primář Novosad svou homosexualitu jen předstírá, aby byl něčím zajímavý. Na lékařské poradě jej pak přede všemi otevřeně obviní ze skryté heterosexuality.

Primář Novosad se musí kromě veřejných sporů o své sexuální orientaci vypořádat se stížnostmi na mladého Arnošta Blažeje, který si na sále pouští hardrock tak hlasitě, že si i pacienti stěžují, že je to ruší ze spánku.

Sestra Monika, nyní už Blažejová, manželka mladého Arnošta, v sobě nemůže potlačit hazardérskou duši a vsadí se s ostatními sestrami o 1000,- Kč, že svede primáře

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

žije!

Všude mu však sdělují, že z něho nikdy
nebude dobrý chirurg, patolog,
gerontolog, septik, zřízenec, řidič, kuchař
ani vrátný, protože na to nevypadá.

Novosada. Když se jí to nedaří, snaží se svoji sázku převést na dr. Čeňkovou. Manžel Arnošt, jelikož ví, že se jedná o důsledek nešťastného dětství v dětském domově, za svou ženu s nadhledem vyrovnává dluhy ze sázek. Vše se stáčí do spirály ve chvíli, kdy se Monika vsadí o 10 000,- korun, že to za ni manžel tentokrát nezacvaká.

Karel pije (rum). Podruhé se rozvedl se svou první a třetí manželkou Kateřinou. Ona zůstává v Německu, on se vrací do Boru a dělá Blažejovi sekretářku. Když se nemocnice ocitne v krizi, protože jí zdravotní pojišťovna, jejímž ředitelem je doktor Cvach, platí s půlročním zpožděním, a nemocnice nemá tudíž peníze na běžný provoz, vyvolávají v ředitelně Arnošt s Karlem ducha starého Sovy. Zjeví se jim ovšem duch dr. Fastové a pošle je do pihele. Blažejovi hrozí odvolání. Brání se, ale radní jeho argumentům, že se snaží řídit nemocnici stejně poctivě, jako by prováděl extirpaci burzy nebo tahovou cerkláž, zjevně příliš nerozumí.

Blažejův syn z druhého manželství Jan, který zběhl ze studií medicíny a dal se na herectví, se stává členem činohry Národního divadla. Tam je mu svěřena role dr. Galény v Bílé nemoci. Ina i Arnošt Blažejovi jsou šťastní, protože přání, aby byl Honza doktorem, se jim alespoň na chvíli splnilo.

Alžběta Čeňková se sblíží se jednou ze svých endoprotéz, respektive s pacientkou, již totální endoprotézu provedla. Nová postava Otýlie Jílek je aktivní stoupenkyní feministického hnutí a zásobuje Čeňkovou

knihami o probouzejících se ženách. Čeňková si těsně před důchodem začíná opět uvědomovat sebe sama. Zjišťuje také, že její dosavadní život zaměřený na lékařskou kariéru vlastně odpovídá životu správné nezávislé ženy, v čemž vidí znamení prozřetelnosti. Osvícena novými myšlenkami, mění si jméno na Betty Čeňek a bojuje za vyrovnanější poměr mezi muži a ženami v nemocnici: žádá po Novosadovi, aby přijal na místa lékařů více žen a na místa zdravotních sester více mužů. Na ředitele Blažej podává k haagskému soudu žalobu pro diskriminaci při konkurzu na místo primáře – Blažej nechtěl, aby byla primářkou, protože je žena.

Šťastného osudu se nedočká druhdy nadějný dr. Klobouk. Z ortopedie přechází na chirurgii, pak na patologii, gerontologii, septické oddělení a poté postupně do funkce zřízence, řidiče sanitky, kuchaře, kotelníka a vrátného. Všude mu však sdělují, že z něho nikdy nebude dobrý chirurg, patolog, gerontolog, septik, zřízenec, řidič, kuchař ani vrátný, protože na to nevypadá. Nešťasten, že na tomto světě nenachází místo, páchá dr. Klobouk sebevraždu zcizeným nemocničním skalpelem. Dr. Králová sděluje své dceři a Kloboukově manželce Elišce, že právě zemřel její otec.

Malí Lájoš Pěnkava a Milan Machovec jsou již školou povinní. Ve škole se skamarádí a společně zlobí tak, že jejich učitelka Hajska (první propojení seriálů v historii – na to ještě nepřišli ani v Hollywoodu!) musí jít vyhledat pomoc psychiatra, tedy ze své

ho syna neméně zhroucené dr. Machovcové. U ní v ordinaci se setkává s Karlem Sovou, který pije (Alpu). Všichni tři najdou společné zálibení v sobě a v alkoholu.

Blažej se trápí starostmi o osud nemocnice, které hrozí krach. Domů chodí stále později, když už jeho žena spí. Asi po týdně si Arnošt mladší, který si přišel do otcovy ložnice půjčit ponožky, náhodou všimne, že je Ina mrtvá. Koná se velký pohřeb, všichni truchlí, dr. Králová sděluje dceři Elišce, že právě zemřela její matka.

Vdovec Blažej je otřesen smrtí své ženy a skutečností, že si jeho syn půjčuje jeho ponožky. Bere si dovolenou a vydává se do kostela, aby se mohl vyzpovídat ze všech svých hříchů. Cestou ho málem přejede autem dr. Šulcová, která tudy náhodou projíždí. Stará vášeň je okamžitě resuscitována a oba dojdou do kostela spolu. Tam se vezmou, protože faráři zrovna vypadl z programu jeden svatební pár.

Když se o tom dozví starosta Jáchym, zachvátí ho zuřivost, neboť Blažejův čin považuje za zneuctění památky božské Iny. Nenápadně se vkrade Blažejovi do domu a o svatební noci oba novomanžele zastřelí. Příklad otřesné vraždy oblíbeného lékaře a ředitele řeší místní kriminálka, jmenovitě starý, po roce 1989 degradovaný praporčík Zeman. Dr. Králová sděluje Elišce, že právě zemřel její otec.

Epilog: Starý Horváth, otec Kamily Pěnkavové se stal koněm, jak si přál, a rozběhl se chytat motýly, kteří se rozléti po louce.

n e b e

n e b e

Evý Vlčkové

n e b e

Evý Vlčkové

n e b e

Ev y Vlčk ov é

n e b e

Karla Lišaje

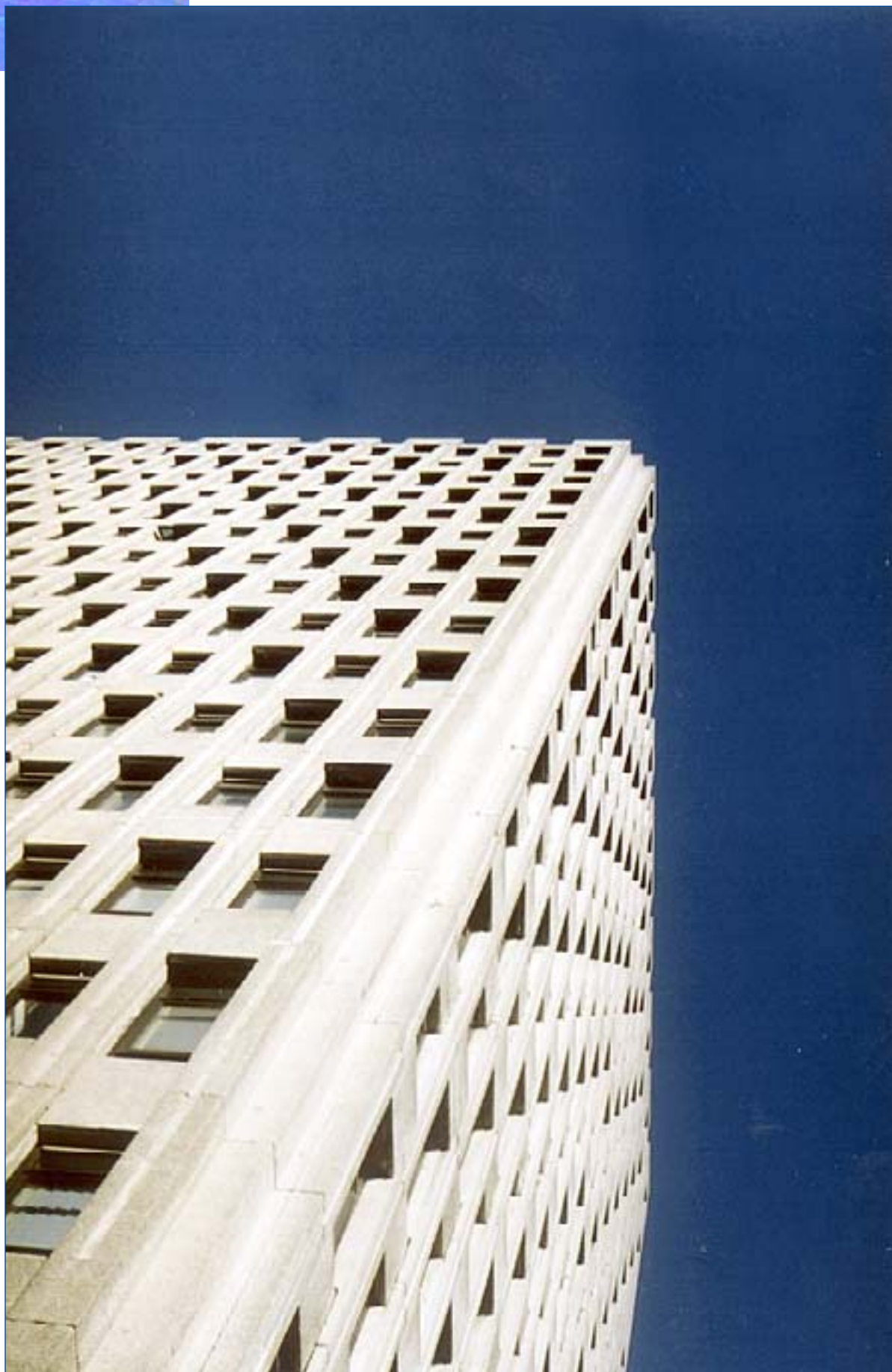
n e b e

Karla Lišaje

n e b e

Karla Lišaje

n e b e

Ireny Prázové

n e b e

Ireny Prázové

n e b e

Ireny Prázové

**V příštím čísle (vychází 1. března 2004)
najdete:**

Schindlerův seznam

Zbrusu nový Glosář

Skotsko jako vyšité

Na shledanou příště!